

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่อ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ศศิวิมล ป่องวัน

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงหาคม 2560


ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

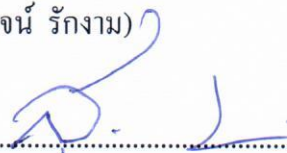
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศศิวิมล ป่องวัน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

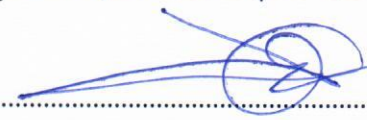
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์


.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ชัยพจน์ รักรงาม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์


.....ประธาน
(ดร.ชัยพจน์ รักรงาม)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา


.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 4 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจาก ดร.ชัยพนธ์ รัชงาม อาจารย์ที่ปรึกษา
งานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์
กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมุท ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ นางลัดดาวรรณ จินดารัตน์ ผู้อำนวยการ
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบุญนาค ที่ได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย รวมทั้งครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษาศุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระของ เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ครอบครัวและกัลยาณมิตรที่ให้กำลังใจและ
สนับสนุนผู้ทำวิจัยเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู
กตเวทิตาแด่ บพกาฬี บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่มีส่วนทำให้
ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ศศิวิมล ป็องวัน

58950138: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ผู้ปกครองนักเรียน/ การจัดการศึกษาปฐมวัย/ เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่

ศศิวิมล ป็องวัน: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 (PARENTS' PARTICIPATION IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT OF SUNTHONPHU EDUCATION NETWORK UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) กรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชัยพจน์ รังงาม, กศ.ด. 102 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่อนุบาล 1-2 ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำนวน 198 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้ กำหนดชื่อนักเรียนปฐมวัยในแต่ละโรงเรียนแล้วจับฉลากชื่อออกมา 198 คน ถ้าได้นักเรียนคนใดผู้ปกครองนักเรียนคนนั้น คือ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .36-.91 และค่าความเชื่อมั่น .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการสื่อสาร
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58950138: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARENTS/ CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT/ SUNTHONPHU EDUCATION NETWORK

SASIWIMOL PONGWAN: PARENTS' PARTICIPATION IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT OF SUNTHONPHU EDUCATION NETWORK UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2. ADVISOR: CHAIPOOT RAKNGAM, Ed.D. 102 P. 2017.

The purposes of this study were to investigate and to compare parents' participation in early childhood education management of Sunthornphu Education Network under the Rayong Primary Education Service Area Office 2, as classified by educational qualifications and income. The sample included parents of school children studying at kindergarten 1 and 2 in schools under Sunthornphu Education Network under the Rayong Primary Education Service Area Office 2. Based on Krejcie and Morgan's Sample Size Table (1970, p. 608), the sample of the study consisted of 198 parents of children studying at the kindergarten level of each school. A 5-level Likert scale questionnaire with the discrimination power between .36-.91 and with the reliability at .90 was used as an instrument for data collection. Mean, Standard Deviation, *t*-test, and One-way ANOVA were statistical devices employed for the data analysis. In case of significant differences were found, Scheffe's paring comparison method would be applied.

The findings revealed as follows:

1. Parents' participation in early childhood education management of Sunthornphu Education Network under the Rayong Primary Education Service Area Office 2, as a whole, was found at a high level. Ranked from more to less average mean scores were the aspects of community cooperation, parenting, and communication.

2. On the comparison of parents' participation in early childhood education management of Sunthornphu Education Network under the Rayong Primary Education Service Area Office 2, classified by educational qualifications, as a whole and in each particular aspect, significant differences were found at the statistical level of .05; except only in the aspect of community cooperation that there was no significant difference.

3. Parents' participation in early childhood education management of Sunthornphu Education Network under the Rayong Primary Education Service Area Office 2, classified by income, as a whole, no significant difference was found. However, when each particular aspect was taken into consideration, namely the aspect of parenting, the aspect of communication, the aspect of voluntariness, and the aspect of community cooperation, significant differences were found at the statistical level of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง	9
สภาพการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2.....	9
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.....	13
แนวคิดทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัย	13
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย	27
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผล	67
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	91
ภาคผนวก ค	98
ภาคผนวก ง	100
ประวัติย่อของผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2	44
2	จำนวนร้อยละของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา สุนทรภู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และอาชีพ	50
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน	51
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการเลี้ยงดู โดยรวมและรายข้อ.....	52
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการสื่อสาร โดยรวมและรายข้อ.....	53
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมและรายข้อ.....	54
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมและรายข้อ.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายชื่อ.....	56
9	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ด้านการให้ ความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายชื่อ.....	57
10	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	58
11	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	59
12	ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ	60
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	61
14	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ของเขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเลี้ยงดู.....	63
15	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการสื่อสาร	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการอาสาสมัคร	64
17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	65
18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	66
19 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	99
20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2	101

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นความหวังของครอบครัว สังคม และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เด็กที่มีความสมบูรณ์ทางด้าน ร่างกาย และจิตใจ มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจน มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีความสุข เด็กในวัยแรกเริ่มของชีวิต หรือ “เด็กปฐมวัย” เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เพราะเป็นวัยทอง แผนการพัฒนาประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิต หรือช่วงระยะปฐมวัย มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิต บุคคลแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถ แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ใฝ่ดี และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ที่จะส่งผลต่อเนื่องจากวัยเด็ก ไปสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ในวิถีชีวิตของเด็ก และในสังคมภายนอก อันจะสั่งสมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาต่อเนื่อง ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 2)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นการพัฒนาตั้งแต่เกิดจนถึง 5 ปี บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กตามศักยภาพของแต่ละคน เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเพราะ ทั้งร่างกาย จิตใจ และอุปนิสัยของบุคคลจะสร้างและหล่อหลอมให้ได้ดี ในวัยนี้ เด็กปฐมวัยจะมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ ซึ่งหากผู้เกี่ยวข้องสามารถสร้างแบบแผนทางพฤติกรรมและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ และเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยได้แล้ว เด็กปฐมวัยจะสามารถเติบโตและมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่า ช่วงพลังแห่งการเจริญเติบโตของชีวิต (สิริมา ภิญ โยอนันต์พงษ์, 2544, หน้า 149) จากการศึกษายังพบว่าพัฒนาการทุกด้านของเด็กปฐมวัยในระยะนี้ จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีปริมาณการพัฒนาสูง

ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านหรือการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามเหมาะสมให้แก่เด็กจึงควรทำให้ดีที่สุด ในวัยนี้เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในอนาคตของเด็ก (สุนทรียา คำหาญสุนทร, 2547, หน้า 1) การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ และพัฒนาการเจริญเติบโตด้วย เป็นระยะของการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีของสังคมและการดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวัง (สมชาย วีระศิลป์, 2550, หน้า 2)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent participation) ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่โรงเรียนและผู้ปกครองชุมชนและที่สำคัญคือ ตัวเด็กเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2544, หน้า 33) ได้กล่าวถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้ 4 วิธี ดังนี้ 1) วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน 2) วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ 3) วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา 4) วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือ โครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลาน หรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน (เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2547, หน้า 18) ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้ จะทำให้เด็กได้รับการดูแลและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่สามารถสอนโดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกัน ทั้งโรงเรียนและผู้ปกครอง การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจะมีประโยชน์กับเด็กมาก ทั้งโดยตัวเด็กเองและผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542, หน้า 23) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามแนวคิดของ เอปส์ไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2547, หน้า 31-33) เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครอง ว่ามีความสำคัญมาก ในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลี้ยงดูเด็ก ด้านการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ รวมทั้งด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน เพื่อช่วยกันพัฒนาเด็ก (กรองกาญจน์ เชิญชัยวิชิตกุล, 2550, หน้า 63) รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคม วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็ก พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3)

การเชิญผู้ปกครองให้เข้ามาเรียนรู้ที่โรงเรียน ผู้ปกครองจะได้เห็นและเข้าใจรูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็ก ผู้ปกครองหลายคนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน คิดว่าเมื่อเด็กเข้าโรงเรียน ต้องอ่านต้องเขียน เมื่อไม่ได้อ่าน คัดเขียนจึงเหมือนไม่ได้มาโรงเรียน จุดนี้จึงเป็นข้อขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน เสมอมา หากผู้ปกครองได้เข้าใจได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

จากโรงเรียนจะลดความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนและบ้านได้มาก นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้ปกครอง ได้สานต่อการเรียนของเด็ก จากโรงเรียนสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียนด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543, หน้า 62) ความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างผู้ปกครองเด็กที่บ้านกับครู หรือผู้ดูแลเด็ก ในสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้น จะทำให้การจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสอดคล้อง ไปในทิศทางเดียวกัน และจะช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทุก ๆ ด้าน ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิรูป การเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 1) ดังนั้น การที่จะทำให้เด็ก ปฐมวัยมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านได้อย่างสมบูรณ์นั้น ผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยตรง

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย โรงเรียนกับผู้ปกครอง ยังขาดความร่วมมือและความสัมพันธ์กัน ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจพัฒนาการของบุตรหลานและผู้ปกครองไม่มีโอกาสได้เข้าถึงโรงเรียนอย่างเต็มที่ (อภิญญา เวชชชัย, 2544, หน้า 176) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของเครือข่าย การศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อย่างเหมาะสม รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ โดยประสานความร่วมมือ ระหว่าง ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน เพราะว่าเด็กคือกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่าย การศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่าย การศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และอาชีพ

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา สุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในระดับใด

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา
สุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา
และอาชีพ แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอาชีพ
ของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตเนื้อหา** การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด
การศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
เขต 2 ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้
ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1
ถึงอนุบาล 2 ปี การศึกษา 2559 ในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 407 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร ได้แก่ ผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีบุตรหลาน เรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 2 ปี การศึกษา 2559 ในสถานศึกษา
เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 ทั้งหมด
14 โรงเรียน จำนวน 198 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970,
หน้า 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้ กำหนดชื่อนักเรียน
ปฐมวัยในแต่ละโรงเรียนแล้วจับฉลากชื่อออกมา 198 คน ถ้าได้นักเรียนคนใดผู้ปกครองนักเรียน
คนนั้น คือ กลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.1.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.1.2 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 อาชีพ

3.1.2.1 อาชีพทำสวน

3.1.2.2 อาชีพรับจ้าง

3.1.2.3 อาชีพค้าขาย

3.1.2.4 อาชีพอื่น ๆ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ใน 6 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการเลี้ยงดู

3.2.2 ด้านการสื่อสาร

3.2.3 ด้านอาสาสมัคร

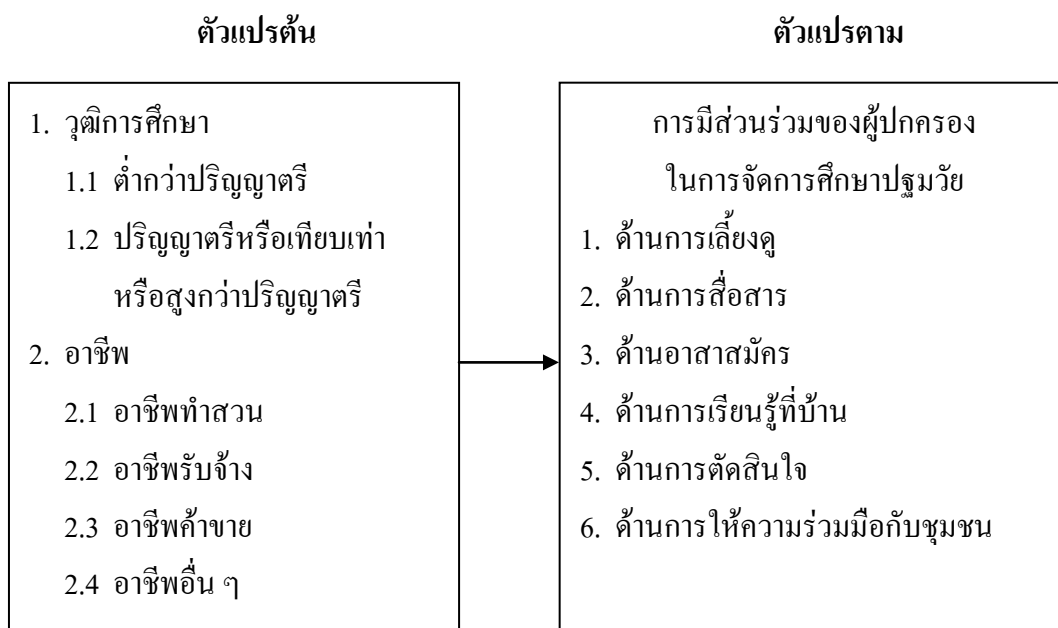
3.2.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

3.2.5 ด้านการตัดสินใจ

3.2.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 โดยยึดตามแนวความคิดของเอปส์ไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว, 2547, หน้า 31-33) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีรูปแบบการมีส่วนร่วม 6 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ศึกษาเปรียบเทียบ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งเสนอเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1 ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 สามารถเป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและนักเรียนมาเป็นข้อมูลในการให้ความรู้เพิ่มเติม หรือจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. การวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในการนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการวางแผน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 หมายถึง การที่ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เข้ามามีส่วนรับรู้

แสดงความคิดเห็น ส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนการร่วมปฏิบัติกับทางโรงเรียนเพื่อพัฒนา การเตรียมความพร้อมของเด็กดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการเลี้ยงดู หมายถึง การจัดหาที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพอนามัย การจัดหา อาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยให้แก่เด็ก รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
 - 1.2 ด้านการสื่อสาร หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นสองแนว คือ สื่อสารจากโรงเรียนไปสู่บ้านและสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน ในการพัฒนาเด็ก
 - 1.3 ด้านอาสาสมัคร หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามาช่วยงาน ในกิจกรรมพัฒนาเด็กหลายรูปแบบ เช่น การเป็นวิทยากรตามหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ การไปทัศนศึกษา เป็นต้น
 - 1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารและแนวคิด เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง สามารถสอนเด็กตั้งเป้าหมายทางการศึกษาให้แก่เด็ก และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กให้เป็น ทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน
 - 1.5 ด้านการตัดสินใจ หมายถึง โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาท ในการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน เช่น ในรูปแบบของคณะกรรมการโรงเรียน การจัดตั้ง สมาคมผู้ปกครอง หรือเครือข่ายผู้ปกครอง
 - 1.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนประสานงานและ ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ชุมชน รวมทั้ง ครอบครัวนักเรียน เพื่อส่งเสริมศักยภาพของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษาและพัฒนา นักเรียนในทุก ๆ ด้าน
2. นักเรียนปฐมวัย หมายถึง เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรือต่ำกว่า 6 ปี ที่ศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 ในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่อำเภอสังขละบุรีสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2
 3. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ให้การเอาใจใส่ต่อการศึกษานักเรียน บุตรหลาน หรือเด็กในปกครอง ซึ่งอาจเป็นบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือคนใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองในที่นี้ คือ ผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่อำเภอสังขละบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 จำนวนผู้ปกครอง 1 คนต่อนักเรียนปฐมวัย 1 คน

4. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่สำเร็จการศึกษา จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย ในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต ที่ได้รับมาจากสถานศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษาหรือ อนุปริญญา

4.2 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่ได้รับจากสถานศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรีซึ่งอาจจะเป็นปริญญาโท หรือปริญญาเอก

5. อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง ประเภทงานที่ผู้ปกครองนักเรียนกระทำเพื่อหาเลี้ยงชีพ แบ่งเป็น 3 อาชีพ คือ

5.1 อาชีพทำสวน หมายถึง เป็นเจ้าของสวนยางพาราหรือสวนผลไม้ เช่น สวนทุเรียน สวนเงาะ สวนมังคุด สวนกล้วย เป็นต้น ปลูกและดูแลสวนด้วยตนเอง

5.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง บุคคลที่ทำงานกับหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งได้รับเงินเดือนเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน เช่น พนักงานบริษัท พนักงานโรงงาน รับจ้างทำสวน รับจ้างเก็บผลไม้ เป็นต้น

5.3 อาชีพค้าขาย หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้เป็นลูกจ้างขององค์กรใด ไม่ได้รับจ้างใครทำงาน แต่ประกอบกิจการเป็นเจ้าของธุรกิจค้าขายที่บ้านตัวเองเปิดเป็นร้านค้า หรือขายตลาดนัด เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายผลไม้ ร้านขายอาหาร เป็นต้น

5.4 อาชีพอื่น ๆ หมายถึง อาชีพสุจริตของผู้ปกครองนักเรียนที่นอกเหนือจากอาชีพที่ผู้วิจัยกล่าวถึง เช่น อาชีพรับราชการ อาชีพชาวประมง อาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น

6. เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ หมายถึง กลุ่มหรือเครือข่ายโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 แบ่งเป็น 6 เครือข่ายการศึกษา ประกอบด้วย เครือข่าย อริยมงคล เครือข่ายแกลงบูรพา เครือข่ายกรมหลวงชุมพร เครือข่ายสุนทรภู่ เครือข่ายวังจันทร์ และเครือข่ายเขาชะเมา

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 หมายถึง สำนักงานที่ทำหน้าที่ ดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา ประกอบด้วย อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา

บทที่ 2

เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 2 ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
2. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
3. แนวคิดทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.1 พัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.2 ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.3 ประเภทของพัฒนาการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 2 ตั้งอยู่ที่ 9/ 1 หมู่ 3 ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 21110 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ดำเนินการตาม โครงสร้างและระบบการบริหารจัดการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยยึดหลัก “การบริหาร ราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” อันจะส่งผลให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เป็นองค์กรที่มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล มีความคล่องตัวยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการวัดผลสำเร็จของงานได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้ ทำให้ผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือและศรัทธาของประชาชน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้จัดบริการการศึกษาให้ทั่วถึง มีคุณภาพมาตรฐาน และมีภารกิจรับผิดชอบ โรงเรียนพื้นที่ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา มีทิศทางการบริหาร ดังนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เป็นผู้นำแห่งนวัตกรรมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการอยู่อย่างไทยในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายในปี พ.ศ. 2554

พันธกิจ

ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และพัฒนาสู่มาตรฐานอย่างมีคุณภาพ

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ
2. พัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คู่มือชีวิต

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

เป้าหมายความสำเร็จ

1. จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น
4. สถานศึกษาให้สังกัดทุกแห่งได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาคุณภาพ

มาตรการ

1. พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย
2. พัฒนาการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

3. พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุมาตรฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใน 8 กลุ่มสาระ โดยเน้น 5 กลุ่มสาระหลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา และภาษาต่างประเทศ

4. ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
5. พัฒนาคูณภาพ โรงเรียนสู่มาตรฐานและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น และปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้
6. สนับสนุนระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายความสำเร็จ

1. นักเรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยเพิ่มขึ้น
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมเพิ่มขึ้น
3. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น

มาตรการ

1. ส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นไทยในสถาบันชาติ ศาสน์กษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย สังคม และประชาธิปไตย
3. ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษาและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ

1. นักเรียนทุกคนได้รับการสนับสนุนการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. นักเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น
3. อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง
4. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพเพิ่มขึ้น

มาตรการ

1. สนับสนุนงบประมาณตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ
3. ส่งเสริมระบบช่วยเหลือนักเรียนให้มีความแข็งแรง
4. ส่งเสริมเครือข่ายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษากับเด็กไร้สัญชาติ และเด็กพิการ เพื่อเอื้อต่อสิทธิเด็ก

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ

1. ข้าราชการครูที่ได้รับการพัฒนาสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 มีความเข้มแข็งด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจในความมั่นคงของการประกอบอาชีพ
4. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด
5. จำนวนโรงเรียนที่ครูสามารถกลับไปปฏิบัติงานสอนเพิ่มขึ้น

มาตรการ

1. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ
2. ดำเนินการตามนโยบายคืนครูให้นักเรียน
3. สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ

1. สถานศึกษาทุกแห่งที่ไม่ผ่านการรับรองได้รับการสนับสนุน
2. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการศึกษา
4. ผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจ

มาตรการ

1. การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา
2. พัฒนาส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ โรงเรียน
4. พัฒนาองค์กรคณะบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2, 2550, หน้า 1)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ปรัชญาการศึกษา เป็นแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อ พื้นฐาน ที่ก่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบและแนวทางแตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต้องมีปรัชญาหรือแนวคิด ที่จะนำไปสู่แนวทางวิธีการ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 3) ได้กำหนดจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า “การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม”

จากปรัชญาการศึกษาปฐมวัยดังกล่าว มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจน ถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ไม่ใช่เพียงหน้าที่ของครูและโรงเรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกฝ่าย ก็มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศชาติต่อไป

แนวคิดทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการเรียนการสอนปฐมวัยหรือการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่อายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี ซึ่งจะจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษ ที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อซึ่งแต่ละ โปรแกรมก็มีวิชาการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

เฟรอเบล (Froebel, 1782 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 17) แนวคิดในการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนประถมศึกษา ซึ่งยังคงยึดถือและใช้เป็นหลักอยู่เป็นอันมาก เป็นแนวคิดของชาวเยอรมัน ชื่อเฟรอเบล ซึ่งได้รับการยกย่องว่า เป็นบิดาแห่งการอนุบาลเขามีความเชื่อว่า ครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก ให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยการใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เฟรอเบล (Froebel) ได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็ก อายุระหว่าง 3-8 ปี ขึ้นแห่งหนึ่งชื่อ Thuringian และเรียกโรงเรียนอนุบาลของเขาว่า Kleinkinderbeschäftigungsaustalt ซึ่งต่อมาเรียกสั้น ๆ ว่า Kindergarten ซึ่งแปลว่า “สวนเด็ก” โดยพยายามจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เป็นธรรมชาติที่สุด ให้เหมือนกับเด็กเล่นอยู่ในสวน ไม่ใช่โรงเรียนและยึดหลักปรัชญาการศึกษา 3 ประการ คือ

1. เด็กในฐานะที่เป็นมนุษย์เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และได้รับความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ทางสังคม
2. การเล่น เป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาเด็ก เพราะการเล่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นกิจกรรมที่บริสุทธิ์และเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมสำหรับเด็ก
3. โรงเรียนอนุบาลซึ่งเป็นสังคมของเด็กควรมีส่วนช่วย ไม่ให้เด็กถูกจำกัดวงอยู่กับประเพณีหรือระเบียบต่าง ๆ จนเกินไป

เฟรอเบล (Froebel) คิดว่าการให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัยหลาย ๆ เรื่องนั้น เป็นการสกัดกั้นความคิด สติปัญญา เฟรอเบล (Froebel) เน้นเรื่องกิจกรรมของเด็ก โดยถือว่า เด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน ซึ่งจะแสดงออกมา เมื่อได้รับการสนับสนุน เช่น การเล่น การร้องเพลง การแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น จากเหตุผล ดังกล่าว เฟรอเบล (Froebel) ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยคิดเครื่องมือให้เด็กเล่นหลายชุด และเรียกเครื่องมือนี้ว่า “ของขวัญ” ซึ่งมีประมาณ 30 ชุด เฟรอเบล (Froebel) กำหนดว่าเด็ก ๆ ทุกคนจะต้องมีของเล่นชุดเดียวกัน ก่อนครูจะนำให้เด็กเล่นโดยทดลองทำด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง การเล่นเครื่องมือดังกล่าว เฟรอเบล (Froebel) เน้นระเบียบการเตรียมตัว และขั้นตอนในการปฏิบัติ ตลอดจนการเก็บของเล่นแต่ละอย่างให้ถูกวิธี พร้อมทั้งกำหนดเวลาของกิจกรรมต่าง ๆ ประจำวันไว้อย่างแน่นอน กิจกรรมอื่นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ นิทาน เฟรอเบล (Froebel) แต่งนิทานสำหรับเด็ก เป็นเรื่องของสัตว์เลื้อยมีชีวิต และความเป็นอยู่เหมือนคนขณะเดียวกันก็ให้เด็ก ๆ รู้จักรักรักรธรรมชาติของสัตว์โดยการร้องเพลงและทำท่าทางเลียนแบบ ซึ่งเด็ก ๆ ชอบมากและมีความเพลิดเพลินตลอดเวลาที่มาอยู่ตั้งแต่เช้าถึงเย็น

นักการศึกษาอีกผู้หนึ่ง ที่วางแนวคิดในการจัดการศึกษาแก่เด็กอนุบาลและเป็นที่ยอมรับกันจนถึงปัจจุบัน คือ มอนเตสซอรี (Montessori, 1879 อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 20) ซึ่งเป็นแพทย์และนักจิตวิทยาชาวอิตาลี แนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) มีความขัดแย้งกับเฟรอเบล (Froebel) อยู่เป็นบางเรื่อง แต่ส่วนใหญ่แล้วก็เห็นด้วยกับหลักการของเฟรอเบล (Froebel) สิ่งที่ขัดแย้งกัน คือ เรื่องการจัดชั้นเรียนไว้เป็นระเบียบตายตัว มอนเตสซอรี (Montessori) มีแนวคิดให้เสรีภาพแก่เด็ก เพื่อแสวงหาความรู้โดยปล่อยให้เด็กมีประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ด้วยตนเอง และด้วยความสมัครใจโดยถือความแตกต่างระหว่างคนเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมเอกภาพของเด็ก เช่น กิจกรรมในการเรียน มอนเตสซอรี (Montessori) ได้ทำอุปกรณ์การสอนไว้เป็นประเภท ตามลักษณะกิจกรรม ที่เด็กชอบ โดยธรรมชาติ เพื่อช่วยให้เด็กหาความสนใจโดยครูเป็นผู้สังเกตและแนะนำช่วยเหลือ แม้แต่เก้าอี้ของเด็กมอนเตสซอรี (Montessori) ก็ออกแบบให้เล็กเหมาะกับความสูงของเด็ก และยกเคลื่อนย้ายไปมาได้สะดวกตามโอกาสและความเหมาะสมของกิจกรรมแต่ละอย่าง que เด็กสนใจร่วมกัน อีกเรื่องหนึ่ง ที่มอนเตสซอรี

(Montessori) มีความเห็นไม่ตรงกับเฟรโอบเอล (Froebel) คือ เรื่องนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กฟังเนื่องจากมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นนักวิทยาศาสตร์ ดังนั้น แนวความคิดของเธอ จึงขัดแย้งกับแนวความคิด ของเฟรโอบเอล (Froebel) เกี่ยวกับนิทาน ซึ่งเฟรโอบเอล (Froebel) ถือว่าเป็นเครื่องกระตุ้นความคิดคำนึงของเด็ก แต่มอนเตสซอรี (Montessori) มีความเห็นว่า เราต้องการให้ความคิดคำนึงของเด็กมีพัฒนาการแต่ควรจะพัฒนาการไปในทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะของความเป็นจริงที่พิสูจน์ได้

ส่วนเพียเจท์ (Piaget, 1850 อ้างถึงใน อัญญมณี บุญชื้อ, 2551, หน้า 15) นักการศึกษาชาวสวิส ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กและพัฒนาการทางสติปัญญา โดยมีความเห็นว่าความคิดหรือสติปัญญานั้น หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับความต้องการของสิ่งแวดล้อมสามารถจัดและตัดแปลงความคิดและการแสดงออกของคนอย่างน่าพิงพอใจ ซึ่งเป็นผลระหว่างการรับ คือ ขบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้างและการจัดปรับขยายโครงสร้าง ผลของการทำงานของขบวนการดังกล่าวจะเกิดเป็น โครงสร้างขึ้น เพียเจท์ (Piaget) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเป็นขั้น ๆ ตามลำดับอายุ โดยอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์เฉพาะด้านความคิดความเข้าใจ เพียเจท์ (Piaget) พบว่า เด็กคิดและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ แตกต่างจากผู้ใหญ่ พร้อมกับแบ่งพัฒนาการทางความคิดเป็น 4 ขั้น ซึ่งแต่ละขั้นอธิบายถึงการคิดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ขั้นต่าง ๆ แบ่งตามอายุ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะขอกกล่าวถึงเฉพาะขั้นตอนทางด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเพียง 2 ขั้น เท่านั้น ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กรู้จักการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ปาก หู ตา ฯลฯ ในขั้นนี้จะเป็นการพัฒนาการทางความคิดก่อนระยะเวลาที่ทารกจะพูดและใช้ภาษาได้สามารถรับรู้และแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ โดยสามารถคิดก่อนทำรู้ถึงผลที่จะเกิดจากการทำได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้ภาษาครั้งแรกเพื่อเลียนแบบและต่อมาใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงในวัยนี้ เด็กเรียนรู้ที่จะ

- 1.1 มองเห็นตนเองต่างจากวัตถุที่อยู่รอบ ๆ ตัว
- 1.2 มองหาแสงสว่างและเสียง
- 1.3 พยายามอยู่กับสิ่งที่น่าสนใจนาน ๆ
- 1.4 เข้าใจสิ่งต่าง ๆ โดยการลูบจับกระทำหรือเกี่ยวข้องด้วย
- 1.5 พูดแบบอ้อ ๆ ออ ๆ และพัฒนาจนสามารถพูดเป็นคำที่เข้าใจได้
- 1.6 มองว่าวัตถุจะไม่เปลี่ยนแปลงและมีลักษณะเฉพาะแม้ว่าตำแหน่งของวัตถุ

จะเปลี่ยนแปลงไป หรือเด็กมองวัตถุจากมุมที่ต่างกัน

- 1.7 เข้าใจว่าวัตถุยังคงอยู่แม้ว่าจะลับสายตาไปแล้ว

2. **ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Preoperational stage)** อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจเครื่องหมายท่าทางที่สื่อความหมายเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังไม่สามารถรับรู้เป็นส่วนใหญ่อังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและยกเหตุผลขึ้นอ้างได้เด็กจะเริ่มเข้าใจสัญลักษณ์และใช้ภาษาแทนความหมายของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งของได้อีกทั้ง เด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างมากส่วนนักจิตวิทยาคนสำคัญที่กล่าวถึงพัฒนาการทางการรู้การคิดอีกคนหนึ่ง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งจำและ โรงเรียนอนุบาลซึ่งเป็นสังคมของเด็กจึงต้องมีการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ครูผู้สอนต้องศึกษาทฤษฎีพัฒนาการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พัฒนาการเด็กปฐมวัย

ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการ (Development) หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Process of change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่ต่อเนื่องกัน ไปในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตการเปลี่ยนแปลงนี้ จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง เพื่อที่จะไปสู่ภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้นซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ (สุชา จันท์ธรม, 2542, หน้า 1)

มาสโซ เกเลีย (Massoglia, 1997 อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 25) กล่าวว่าพัฒนาการ หมายถึง ลำดับขั้นซึ่งเด็กประสบผลสำเร็จ มีพัฒนาการและมีภาวะที่สามารถจะอธิบายโดยเมื่อพลังที่ได้มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวเด็กมาเชื่อมโยงกับพลังภายใน คือ ภาวะพัฒนาการก็จะเกิดขึ้น เช่น เมื่อเด็กกินอาหารดี วิ่งและเล่นออกกำลังกายกลางแจ้งพัฒนาการ คือ ผลที่เกิดจากพลังภายในซึ่งใช้อาหาร การออกกำลังกาย และแสงแดดเพื่อช่วยให้เขาเติบโตและมีภาวะ

เทอดศักดิ์ สุขคง (251) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการว่า หมายถึง ความเจริญงอกงามเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพที่ติดต่อกันไปตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นไปตามลำดับขั้น จากระยะหนึ่งเพื่อไปสู่ความมีภาวะ ทำให้มนุษย์มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น

นอกจากนั้น สุภาพร สุวรรณศรีนนท์ (2549, หน้า 16) ได้กล่าวว่าพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มีระเบียบแบบแผน และมีลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องกันไปทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยที่พัฒนานั้นไม่ใช่เพียงแต่จะเพิ่มในเรื่องของขนาดหรือรูปร่างเท่านั้น แต่จะรวมถึงการที่จะต้องมีลักษณะหรือมีความสามารถใหม่ ๆ ในทางคุณภาพเกิดขึ้นด้วย

จากความหมายดังกล่าวมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์โดยธรรมชาติทั้งในด้านโครงสร้างและแบบแผนของร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งพัฒนาการในที่นี้จะครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงทางปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มจำนวนหรือขนาดรูปร่างและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ขนาดของลำตัวที่สูงขึ้น เป็นต้น และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในทางคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการจัดระเบียบส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เช่นความสามารถในการอ่านเขียนหนังสือ เป็นต้น

ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เมื่อการศึกษาเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาการ ในทุกด้านของช่วงอายุแรกเกิดจนถึง 5 ขวบ หรือวัยก่อนเข้าเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มักเรียกกันว่า “เด็กปฐมวัย” ให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ตามหลักวิชาการแล้วก็จะสามารถเติบโตเป็นดี มีคุณภาพส่งผลดีต่ออนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย ซึ่งจากข้อมูลของนักเศรษฐศาสตร์ รางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ เจมส์ เจ เฮกแมน จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว” โดยคืนผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า เป็นทั้งการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ ลดอัตราการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และองค์การยูนิเซฟซึ่งเป็นหน่วยงานของสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พัฒนาการสุขภาพ รวมถึงความเป็นอยู่ของแม่และเด็กในประเทศกำลังพัฒนาระบุว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงขึ้นกว่าปกติ และนำไปสู่การมีโอกาสในการเรียนรู้ต่อในระดับที่สูงขึ้น และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพมีรายได้สูง ส่งผลให้อัตราการก่อคดีหรือสร้างปัญหาสังคมลดน้อยลงด้วย

จากนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า “เด็กปฐมวัย” คือ เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรือต่ำกว่า 6 ปี การจัดการศึกษานั้นได้แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษา

นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ดังนั้น จึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิตให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิต

สรุปได้ว่าเด็กปฐมวัย หรือเด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี มีความหมายและมีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศชาติเป็นอันมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า จึงควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องและเหมาะสม ได้รับการสร้างพื้นฐานที่ดีและได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน จากพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กเพื่อให้เด็กเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อสังคมต่อไป

ประเภทของพัฒนาการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การศึกษาพัฒนาการของเด็ก เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กอันเป็นไป หรือเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับความเจริญงอกงามของเด็กนับแต่ปฏิสนธิจนบรรลุนิติภาวะของชีวิต (สุชา จันทร์อม, 2542, หน้า 37)

พัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปฏิสนธิจนเข้าสู่ช่วงอายุ 3-6 ปี ซึ่งจะมีลักษณะพิเศษกว่าพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางคุณภาพและปริมาณจะเกิดขึ้นอย่างผสมผสาน ในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถสังเกตเห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างชัดเจน อีกทั้ง พัฒนาการเป็นกระบวนการที่มีการประสานงานกันพร้อมกันไปหมดทั้งร่างกายและจิตใจ คือ การเติบโตทางร่างกาย และพัฒนาการทางอารมณ์และสติปัญญา นั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิด เพราะฉะนั้น ในการศึกษาพัฒนาการเด็กจึงต้องศึกษาทั้งหมด มิใช่แยกศึกษาเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ในการเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะความเข้าใจในพัฒนาการจะช่วยให้สามารถสังเกต อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กได้โดยตรงกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน (เขาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 35) ซึ่งผู้ที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองควรจะต้องเรียนรู้ เพราะเนื่องจากบุคคลเหล่านี้ มีหน้าที่อบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูเด็กให้มีแนวทางในการ พัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแบ่งออกได้ 4 ด้าน ดังนี้

พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development)

เด็กในวัยนี้ ควรได้รับโอกาสที่จะพัฒนาทางด้านร่างกายอย่างเต็มที่ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นเครื่องเล่นต่าง ๆ ทั้งเครื่องเล่นสนาม การเล่นกลางแจ้ง และจาก

การทำกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกายได้อย่างเต็มที่ อีกทั้ง การเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็กและลำดับขั้นของการเจริญเติบโตจะเป็นผลมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลเหนือตัวเด็ก ซึ่งได้แก่ ภาวะโภชนาการ โรคภัยไข้เจ็บ การป้องกันโรคและต่อมต่าง ๆ ที่จะควบคุมการเจริญเติบโต ร่างกายของเด็กจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่งธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กจะสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยที่เด็กสามารถตอบสนองความต้องการขั้นมูลฐานต่าง ๆ ก็จะช่วยให้เขามีความสุข และเป็นบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดีและการที่จะส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่เด็กทุกคนจะมีความต้องการขั้นมูลฐานที่ควรได้รับการตอบสนอง คือ (เยาเวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 40)

1. อาหารและโภชนาการที่ถูกต้องส่วนเพื่อให้เกิดพลังกำลัง
2. กิจกรรมที่น่าสนุกสนานรื่นเริงและกิจกรรมที่ต้องการสมาธิที่เด็กกระทำในระหว่างพัก โดยมีสัดส่วนของช่วงเวลาที่เด็กจะได้กระทำกิจกรรมและช่วงเวลาที่เด็กจะพักผ่อนอย่างสมดุลกัน
3. การได้รับการป้องกันจากสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่าง ๆ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย
4. การป้องกันสุขภาพอนามัยและการได้รับบริการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ทั้งนี้ ในการพัฒนาทางร่างกายทางด้าน โครงสร้างและการเคลื่อนไหวจำเป็นที่พ่อแม่และผู้ปกครองต้องให้ความสนใจ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น และพยายามค้นพบประสบการณ์ของชีวิตอยู่เสมอจนเกิดความชำนาญและความมั่นใจ อันจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอีกทางหนึ่งด้วย (สุภาภร สุวรรณศรีนนท์, 2549, หน้า 17)

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2544, หน้า 97-98) กล่าวว่า พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การเจริญเติบโตของร่างกาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กปฐมวัยจะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารก แต่จะเป็นไปในอัตราที่คงที่โดยส่วนที่จะพัฒนามาก ได้แก่ วุฒิภาวะ ระบบประสาท กล่าวคือ กล้ามเนื้อมัดต่าง ๆ จะแข็งแรงและทำงานประสานกันทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วและสามารถทรงตัวได้ดีขึ้นโดยอาจกล่าวแยกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กปฐมวัยจะมีอัตราการพัฒนาเป็นไปตามวัยเช่น เด็กอายุ 4 ปี จะสามารถเดินลงบันไดแบบสลับเท้าได้ดีกว่าเด็กอายุ 3 ปี หรือในการกระโดดเด็กอายุ 3 ปี จะกระโดด 2 เท้า พร้อมกัน ครั้นพออายุ 4 ปี จะสามารถกระโดดด้วยเท้าข้างเดียว และจะกระโดดสลับเท้าได้เมื่ออายุ 5 ปี เป็นต้นไป

2. กล้ามเนื้อเล็กโดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือจะพัฒนาอย่างมาก เช่น ในการวาดภาพตามแบบ เด็กจะวาดรูปวงกลมได้ที่อายุ 3 ปี วาดรูปสี่เหลี่ยมได้ที่อายุ 4 ปี และวาดรูปสามเหลี่ยมได้ที่อายุ 5 ปี เป็นต้น

กีเซล (Gesell, 1964 อ้างถึงใน จงกล เกษม, 2541, หน้า 15) นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อในเรื่องของความเจริญเติบโตตามวุฒิภาวะ กีเซล (Gesell) ได้กล่าวว่า การเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ สำหรับพัฒนาการด้านร่างกายนั้น หมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัสดุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กจะต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบสมองและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในขณะนี้ ก็คือการเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ และการพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกายและบังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และจากการวิจัยของกีเซล (Gesell) ได้แยกพฤติกรรมของเด็ก ในวัยนี้ ออกเป็นขั้นตั้งแต่อายุ 3 ขวบ ถึง 6 ขวบ ดังนี้ (เอื้ออารี พงศ์สุวรรณนท์, 2529 อ้างถึงใน สายวริณ จินวุฒิ, 2541, หน้า 19-20)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย พอสรุปได้ว่าพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กในวัยนี้ หมายถึง การเจริญเติบโต หรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ พัฒนาการทางกาย อันได้แก่ ส่วนสูง น้ำหนัก และสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และพัฒนาการทางการเคลื่อนไหว คือ เด็กจะสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กได้ดีขึ้น อีกทั้ง พัฒนาการทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการที่รวดเร็วเด็กจะมีความสามารถในการเคลื่อนไหวมากขึ้น จนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมได้ดี แต่อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวนี้ ยังต้องมีการพัฒนาในวัยต่อไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม (Emotional and social development)

พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotionally development) พัฒนาการด้านนี้นับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาด้านอารมณ์ในโอกาสต่อไปของบุคคลเป็นอย่างยิ่งนับเป็นการแสดงการโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก จะมั่นคงเพียงใด ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูเป็นสำคัญ เช่น การที่พ่อแม่แสดงอารมณ์รุนแรงกับเด็กบ่อย ๆ การเอาใจใส่ของใหม่ ตลอดจนการรอให้เด็ก โมโหจนถึงที่สุดจึงจะได้ในสิ่งที่ต้องการ เป็นต้น

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2547, หน้า 71) ได้กล่าวถึง ความหมายของพัฒนาการด้านอารมณ์ว่า หมายถึง สภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจาก การมีปฏิสัมพันธ์

ระหว่างสิ่งเร้าและอินทรีย์และการแสดงโต้ตอบนั้นจะเป็นไปตามสถานการณ์ ส่วนพัฒนาการทางอารมณ์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก โดยจะพัฒนาจากการรับรู้ความรู้สึกทั่ว ๆ ไปสู่ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และจากการรับรู้ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ ความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งพัฒนาการทางอารมณ์จะรวมถึง การเติบโตและการเปลี่ยนแปลงอารมณ์พื้นฐานของเด็ก อันได้แก่ ความกลัว ความโกรธ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังครอบคลุมไปถึงอารมณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ ความรู้สึกผิด ความอิจฉา ความภูมิใจ เป็นต้น

นภเนตร ธรรมบวร (2549, หน้า 95) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเด็กจะมีอารมณ์สลับซับซ้อนมากขึ้น ความกลัว ความกังวล ความอิจฉาริษยา ความคับข้องใจในจิตใจส่วนอารมณ์จะรุนแรงหรือสลับซับซ้อนมากเท่าใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้อารมณ์นั้นมาตั้งแต่วัยเด็ก อารมณ์ที่มักเกิดขึ้นบ่อยในเด็กปฐมวัย คือ

1. อารมณ์โกรธ โดยปกติอารมณ์โกรธเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความไม่พอใจซึ่งมีตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยทารก ในเด็กปฐมวัย อารมณ์โกรธจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นมีความโกรธในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

ก๊อต อีนาจ (Goodenough, 1931 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 89) ศึกษาอารมณ์ของเด็กปฐมวัย พบว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กปฐมวัยโกรธมีสาเหตุมาจาก 3 สิ่งด้วยกัน คือ จากข้อขัดแย้งในการฝึกสุขนิสัยประจำวัน ข้อขัดแย้งกับผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น พ่อแม่ และจากสาเหตุการปรับตัวทางสังคม สาเหตุ 2 ลำดับแรก มักจะเกิดขึ้นกับเด็กในช่วงอายุ ประมาณ 2-3 ขวบ ส่วนสาเหตุข้อที่ 3 และมีข้อที่ 2 อยู่บ้าง มักเกิดกับเด็กระยะ 3-4 ขวบ ขึ้นไป โดยเฉพาะปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน และกับผู้ใหญ่ใกล้เคียงคนอื่น ๆ

2. ความกลัวและความกังวลในเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยจะมีความกลัว และความกังวลใจมากกว่าในวัยทารกอย่างเห็นได้ชัด เฮิร์ลลอค (Hurlock, 1972 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 91) ได้เขียนไว้ในหนังสือพัฒนาการเด็กว่าความกลัวของเด็กส่วนใหญ่มักจะปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อเด็กอยู่ในช่วงอายุ 2-6 ขวบ

เฮกแมน (Hagman, 1932 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545, หน้า 92) ศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย พบว่า ความกลัวของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดมาจากมารดา เช่น ความกลัวสุนัข กลัวแมลง กลัวพายุ เป็นต้น นอกจากนี้ ความกลัวอาจเกิดจากอันตรายที่เด็กมองเห็น เช่น ความกลัวที่เห็นจากภาพยนตร์ หรือความกลัวเกิดจากความอ่อนแอของร่างกายที่ทำให้เด็กมีความสามารถด้อยลง

นอกจากอารมณ์โกรธ กลัว และความกังวลแล้ว เด็กปฐมวัยยังมีอารมณ์ดีใจ มีความรักใคร่ และมีความสนุกสนานร่าเริง ในวัยเด็กเล็ก ความสนุกสนานร่าเริงมักจะมาจากกิจกรรมที่ออกกำลังกาย แต่เมื่อเด็กโตขึ้น ความสนุกสนานจะมาจากสิ่งรอบตัว เช่น การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและกลุ่มเพื่อน การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน เป็นต้น บลาทซ์ (Blatz, 1936 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545, หน้า 92) พบว่า เด็กปฐมวัยมักจะมีอารมณ์เบิกบาน เมื่อทำกิจกรรมการเล่น เช่น การเล่นม้าลื่น การแวงชิงช้า การกระโดดหรือปีนที่สูง ๆ เป็นต้น อารมณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปง่าย ไม่แน่นอนเหมือนกับผู้ใหญ่ อารมณ์จะมั่นคงมากขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น นอกจากนั้น อารมณ์ของเด็กปฐมวัยจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของเด็กเป็นส่วนใหญ่ สภาพแวดล้อม เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของเด็ก ตลอดจนทัศนคติและการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กเหล่านี้ ย่อมเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ที่สลับซับซ้อนต่างกันไปในแต่ละบุคคล

พัฒนาการทางสังคม (Social development)

พัฒนาการทางสังคม (Social development) เด็กวัยนี้ เริ่มรู้จักคบเพื่อนและรู้จักเล่นกับเพื่อน ได้ดีขึ้น เด็กเริ่มรู้จักการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ การปรับตัวของเด็กจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูด้วย เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอิสระ จะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าเด็กที่ถูกเข้มงวดอยู่ตลอดเวลา สังคมของเด็กวัยนี้ จะขยายจากครอบครัวไปสู่สังคมนอกบ้าน (โรงเรียน) การปรับตัวของเด็กต่อสังคมภายนอก ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวว่าเป็นแบบใด เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เป็นประชาธิปไตย จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เป็นสังคมนอกบ้านได้ดีกว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวตนได้ดีกว่าที่พ่อแม่ใช้อำนาจบังคับ (สุชา จันท์เอม, 2542, หน้า 44)

พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมตามแผน ที่สังคมยอมรับ ปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามบทบาทที่สังคมกำหนด และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีส่วนร่วมและพอใจในสังคม (Hurlock, 1978, p. 228) นอกจากนี้ นิตยา คชภักดี (2543, หน้า 43-48) ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า พัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และการดำรงตนในสังคม อีกทั้ง ยังครอบคลุมไปถึงความสามารถในการช่วยตนเอง การรู้ผิดชอบชั่วดี คุณธรรม และการปรับตัวในสังคม ซึ่งพัฒนาการทางด้านสังคมนี้มีความสำคัญต่อบุคคล เพราะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมเพื่อสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะวัย 2-5 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มออกสู่สังคมภายนอก เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว เริ่มรู้จักคบเพื่อนในวัยเดียวกันและชอบเล่นร่วมกับเพื่อน ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์นี้จะทำให้

เด็กเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับเพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม (วรรณภา บุญนวน, 2541, หน้า 11)

เด็กในวัยนี้ จะเริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้ จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2544, หน้า 101)

เปียเจต์ (Piaget, 1962 อ้างถึงใน จงกล เกษม, 2541, หน้า 23) กล่าวว่า เด็กอายุ 3-5 ขวบ มีการเรียนรู้พฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม จากเพื่อนเล่นหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่วัยไล่เลี่ยกัน เด็กวัยนี้จะไม่เข้าใจถึงความถูกต้องและความผิดคำที่ดีหรือไม่ดีนั้น ก็ยังไม่มีความเข้าใจลึกซึ้ง โดยเปียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยนี้ ออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรก อายุ 2-3 ขวบ เป็นระยะที่เด็กยึดตนเองเป็นศูนย์กลางชอบอยู่กับเพื่อน แต่ต่างคนต่างเล่นตามลำพัง ไม่ค่อยเล่นด้วยกัน ยังไม่รู้จักแบ่งของเล่นและของรับประทาน

ระยะที่ 2 อายุ 3-4 ขวบ เด็กเข้าอยู่ในหมู่เพื่อนเล่นกับเพื่อนบ้างบางครั้งคราวบางครั้งก็แยกตัวเล่นคนเดียวและการเล่นมักจะเล่นกับเพศเดียวกับตนเองมากกว่าต่างเพศแต่จะเล่นกันไม่นาน เพราะมีเรื่องขัดใจกันเสมอเมื่อโกรธกันแล้วไม่นานเด็กก็จะเล่นรวมกันได้อีก

ระยะที่ 3 อายุ 5-6 ขวบ เด็กจะเข้าสังคมดีขึ้นชอบอยู่กับเพื่อน ๆ เล่นด้วยกันเล่นกับเพื่อนได้โดยไม่เลือกเพศ ช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจกัน แบ่งปันกัน แต่บางครั้งก็ยังทะเลาะกันอยู่เพราะแย่งของเล่นกัน

กล่าวโดยสรุป พื้นฐานทางอารมณ์ของบุคคลจะเริ่มดีขึ้นในช่วงอายุนั้นซึ่งถ้าเด็กได้รับการตอบสนองทางอารมณ์และความต้องการของเขาอย่างเต็มที่เขาจะเกิดความมั่นคงอบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของพัฒนาการทางอารมณ์ อารมณ์ของเด็กปฐมวัยนั้น มีลักษณะรุนแรงและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว แต่เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะมากขึ้น เด็กก็จะมีพัฒนาการ คือ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น ส่วนพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัยนั้น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยจะพัฒนาจากความผูกพันใกล้ชิดกับคนในครอบครัวไปสู่บุคคลอื่นในสังคม รวมถึงมีการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การที่เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดีนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่เด็กได้รับเป็นสำคัญ

พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual development)

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Intellectual development) ในวัยเด็กเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน แต่เป็นสิ่งที่น่าพอใจ จุดมุ่งหมายใหญ่ของการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กในวัยนี้คือ ให้เด็กสามารถเข้าใจถึงโลกและสิ่งแวดล้อมที่เขาอาศัยอยู่สามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะพื้นฐานเบื้องต้น และได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่สำคัญบางประการเพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ ซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังพื้นฐานที่ดีในด้านต่าง ๆ เด็กจะสนุกสนานและเกิดความพอใจ และสนใจที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อไป (เขาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 40)

พัฒนาการทางสมองของมนุษย์เริ่มตั้งแต่ออยู่ในครรภ์มารดาและมีการพัฒนาสูงสุดในช่วงเด็กปฐมวัย คือ อายุ 0-5 ปี ซึ่งนับว่าเป็นวัยทองของการเรียนรู้สมองของเด็กวัยนี้จะมี การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วซึ่งถ้าหากได้รับการกระตุ้นเซลล์ในสมองให้มีการพัฒนาเต็มที่ตลอดจนได้รับสารอาหารที่ถูกต้องเด็กจะมีสติปัญญาดีและมีความพร้อมในการเรียนรู้ (รุ่ง แก้วแดง, 2543, หน้า 39-81)

ส่วนเพียเจท์ (Piaget, 1850 อ้างถึงใน อัญญมณี บุญชื้อ, 2551, หน้า 15) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเป็นขั้น ๆ ตามลำดับอายุโดยอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์เฉพาะด้านความคิดความเข้าใจ เพียเจท์ (Piaget) พบว่า เด็กคิดและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ แตกต่างจากผู้ใหญ่ พร้อมกับแบ่งพัฒนาการทางความคิดเป็น 4 ขั้น ซึ่งแต่ละขั้นอธิบายถึงการคิดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ขั้นต่าง ๆ แบ่งตามอายุ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะขั้นตอนทางด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเพียง 2 ขั้น เท่านั้น ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กรู้จักการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ปาก หู ตา ฯลฯ ในขั้นนี้จะเป็นการพัฒนาการทางความคิดก่อนระยะเวลาที่ทารกจะพูดและใช้ภาษาได้สามารถรับรู้และแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ โดยสามารถคิดก่อนทำรู้ถึงผลที่จะเกิดจากการทำได้ด้วยตนเองรวมทั้งการใช้ภาษาครั้งแรกเพื่อเลียนแบบและต่อมาใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงในวัยนี้

2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Preoperational stage) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจเครื่องหมายท่าทางที่สื่อความหมายเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและยกเหตุผลขึ้นอ้างได้เด็กจะเริ่มเข้าใจสัญลักษณ์และใช้ภาษาแทนความหมายของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งของได้อีกทั้งเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างมากส่วนนักจิตวิทยาคนสำคัญที่กล่าวถึงพัฒนาการทางการรู้การคิดอีก คนหนึ่ง

บรุนเนอร์ (Bruner) ได้เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา โดยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery learning) และการสอนพื้นฐานวิชาการต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัยเท่าที่เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นเด็ก นอกจากนี้ บรุนเนอร์ (Bruner) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและการคิดของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น ด้วยกันแต่ในการศึกษาครั้งนี้จะขอกล่าวถึงเพียง 2 ขั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้ (พัชรี สวนแก้ว, 2545, หน้า 88)

1. ขั้นการกระทำ (Enactive stage) เป็นระยะที่ทารกเข้าใจสิ่งแวดล้อมจากการกระทำการเดินหรือการขี่จักรยานจะช่วยให้ทารกรู้จักสิ่งแวดล้อม ในขั้นนี้ยังไม่มีการวาดภาพในสมองแต่มีลักษณะพัฒนาการด้านทักษะ ดังนั้น ทารกจะเคลื่อนไหว จับ กัด ตะแคง และตอกสิ่งของเพื่อให้รู้จักสิ่งเหล่านั้นและมีประสบการณ์ ทารกได้ใช้สายตาและเคลื่อนไหวมือ เช่น กำแบ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณ ยิ่งอายุน้อยก็ยิ่งกำมือแน่น ฯลฯ ขั้นนี้ เปรียบได้กับขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของเพียเจต์ (Piaget)

2. ขั้นคิดจินตนาการหรือสร้างมโนภาพ (Iconic representation stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 3 ปี ระยะเวลา เด็กบางคนเริ่มตั้งแต่ปลายขวบแรกถึง 3 ขวบครึ่ง โดยข้อมูลต่าง ๆ ได้มาจากการนี้กวาดภาพในสมอง สามารถเข้าใจเฉพาะจากสิ่งที่รับรู้ทำไปโดยไม่ได้ออกแต่จะสนใจเสียงการเคลื่อนไหว ความเด่นชัดจะจำจากการเห็นและเกิดความประทับใจสนใจลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมเพียงลักษณะเดียว ซึ่งเด็กในช่วงนี้จะเกิดความคิดจากการรับรู้ตามความเป็นจริงและการคิดจากจินตนาการด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า พัฒนาการของเด็กในความเชื่อของเพียเจต์ (Piaget) คือ ความสามารถที่จะปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมเป็นการรับรู้สิ่งแวดล้อมเข้ามาคิดมาทำความเข้าใจ ดังนั้น สติปัญญา คือ ขบวนการที่ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนา ทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็ก กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 53) ได้กำหนดหลักการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและมีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการ และความสนใจของเด็ก เช่น วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ประมาณ 12 นาที วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ประมาณ 15 นาที

2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลานานเกิน 20 นาที
3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระ เลือกลักษณะ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น ใช้เวลาประมาณ 40 ถึง 60 นาที
4. กิจกรรมที่จัดควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรม ควรมีความสมดุล ระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กกิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ที่ควรจัดให้แก่เด็กเป็นประจำทุกวัน มีดังนี้

1. **กิจกรรมเสรี** เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมประสบการณ์และศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียนเช่นมุมบล็อกมุมบทบาทสมมติมุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติมุมหนังสือมุมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรี
2. **กิจกรรมสร้างสรรค์** เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาเด็ก ให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ศิลปะ หรือวิธีการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ เช่น การวาดภาพ การระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้นฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่
3. **เกมการศึกษา** เกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา การคิดของเด็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีกฎกติกาง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว หรือสามารถเล่นเป็นกลุ่มก็ได้
4. **กิจกรรมเสริมประสบการณ์** เป็นกิจกรรมที่อยู่ในวงกลมหรือกิจกรรม ที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ซึ่งจัดให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด และปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดในลักษณะต่าง ๆ เช่น สนทนา นิทาน สาธิต ทดลอง ทักษะศึกษา ประกอบอาหาร เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก เป็นต้น
5. **กิจกรรมกลางแจ้ง** เป็นกิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นของเล่นประเภท ลาก เข็น จูง เล่นทราย เล่นสนาม ถีบจักรยาน 3 ล้อ เคลื่อนไหวข้ามเครื่องกีดขวางอย่างง่าย ๆ เล่นเกมต่าง ๆ ในการเล่นกลางแจ้งนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ ของเด็ก ช่วยให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง อารมณ์จิตใจเบิกบาน สดชื่น แจ่มใส มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้รู้บทบาทของการเล่นและการอยู่ร่วมกัน
6. **กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ** เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง ซึ่งจังหวะและดนตรีที่ใช้ประกอบ ได้แก่

เสียงปรบมือ เสียงเพลงเสียงเคาะไม้ระฆังมา ประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็ก
เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สิรินทิพย์ เกสร (2545, หน้า 14) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล
ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เสียสละเวลาอยาก
แรงงานอย่างเต็มที่ซึ่งทำให้บุคคลชุมชนเกิดความรู้สึกว่าได้ลงทุนมีความผูกพันและอยากอุทิศพลัง
ทุกอย่างให้งานประสบความสำเร็จ

ธนาชัย ภูมาตร (2547, หน้า 16) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือ
กลุ่มคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในโครงการซึ่งจะมี
การวางแผนการร่วมปฏิบัติงานติดตามผลและร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมนั้นๆ

กฤษยา ดันดิผลาชีวะ (2545, หน้า 14) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับครู
ของโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็ม
ศักยภาพ

จิตรา วิเชียร (2551, หน้า 54) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การที่โรงเรียน
จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งครูและโรงเรียนต้องพัฒนากิจกรรมการมี
ส่วนร่วมให้มีค่าและความหมายกับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครองให้มากขึ้น

น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์ (2546, หน้า 32) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด
การศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท างานกับโรงเรียน ครูและ
ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน โดยมีจุดมุ่งหมายในการช่วยกัน
พัฒนาให้เด็กเจริญเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ

สุรชาติพิศ วิเชียรรัตนชัย (2554, หน้า 12) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครอง หมายถึง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นทางใดก็ตาม
ด้วยวิธีการสื่อสารสองทางที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีความพร้อมและศักยภาพ เข้าไปมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมที่โรงเรียน พร้อมเปิดรับด้วยความจริงใจและให้เกียรติต่อกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีบทบาทและความรับผิดชอบในกระบวนการของกิจกรรมใด ๆ
นั้น ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนกระทั่งถึงจุดสิ้นสุด คือ ขั้นตอนการประเมินและตรวจสอบ

ศุภมาศ การะเกตุ (2545, หน้า 32-33 อ้างถึงใน เครือวัลย์ ยาวีลาส, 2555, หน้า 19)
ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (Participation) ว่าเป็น การที่ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร

การศึกษา ผู้นำชุมชน หรือสมาชิกชุมชน มาร่วมกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการดำเนินการนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการมีขั้นตอนที่มุ่งหมายจะให้เกิดการเรียนรู้ (Learning) อย่างต่อเนื่อง

นวลศรี งามทรัพย์ (2552, หน้า 8) ให้ข้อสรุปว่า การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่โรงเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้

นักการศึกษาชาวต่างประเทศหลายท่าน ได้ให้นิยามของคำว่าความร่วมมือ (Involvement) แตกต่างกันไป เช่น

หลุยส์ (Louise, 198, pp. 80-82) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น สำคัญทั้งกับนักเรียนผู้ปกครองครูแต่เป็นไปในลักษณะแบบความร่วมมือแบบหุ้นส่วนซึ่งไม่ใช่ความหมายแบบเดิม ๆ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นฝ่ายให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่านั้น แต่หมายถึง การที่ทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงได้ทุกระบวนการตั้งแต่การร่วมคิดร่วมพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีและเหมาะสมรวมไปถึงการดำเนินงานตามแผนเพื่อให้การดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายเป็นความร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Parent as educational partners หรือ PEP) เป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมกับความเสมอภาคทุกระบวนการซึ่งมากกว่าความร่วมมือแบบเดิม ๆ ที่ทำเป็นครั้งคราวและเฉพาะเรื่อง

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยกับทางโรงเรียน ครูและชุมชน ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล รวมไปถึงการประสานงาน ให้ความร่วมมือ เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยการทำงานหรือกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในทุก ๆ ด้านและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคมเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เขียนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

สาคร คุณชื่น (2543, หน้า 25-26) กล่าวถึง ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอรัชเบอร์ก (Herzberg's two factor theory) ว่าเป็นทฤษฎีการจูงใจที่สำคัญและได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัย และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์การ เช่น Motivation maintenance theory, dual factor theory โดย เฮอรัชเบอร์ก และคณะ ได้สรุปปัจจัย 2 ประการ ที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของบุคคล คือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การทำงาน โดยตรง และเป็นตัวการที่สร้างความพึงพอใจให้บุคคลในองค์การปฏิบัติงาน ได้อย่าง มีประสิทธิผลมากขึ้น ดังนี้

1.1 ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) คือ การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและสำเร็จ มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เกิดความรู้สึกรับพอใจในผลงานที่สำเร็จ

1.2 การได้รับความยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การได้รับ การยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้อื่น การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของ การยกย่องชมเชย การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใด ที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับความสามารถเมื่อทำงานเสร็จ

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The work Itself) เป็นงานที่น่าสนใจต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรืองานที่ท้าทายแต่จนจบคนเดียว

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) การได้รับเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการอบรม

2. ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance factor) หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุน ให้การทำงานของบุคคลสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 โอกาส (Opportunity) คือ ความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือข้อกำหนดและทางเลือกที่มีอยู่ โอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและ การกระทำของบุคคล ที่มีจะตัดสินใจเข้าร่วมในการกระทำทางสังคม เมื่อเขาพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้น ให้เขาเลือกกระทำได้ ดังนั้น การที่ผู้กระทำตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น

2.2 ความสามารถ (Ability) คือ การรับรู้ของผู้กระทำเกี่ยวกับพลังจิตความสามารถของเขาในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนกระทั่งสามารถบรรลุความสำเร็จได้ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้กระทำตระหนักถึงความสามารถของเขา

2.3 การสนับสนุน (Support) คือ การช่วยเหลือหรือการคัดค้าน ซึ่งผู้กระทำเชื่อว่า เขากำลังได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากผู้อื่น ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งตัวเองจะเป็นผู้เลือก

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สังคมไทยในปัจจุบันได้ตระหนักและเห็นความสำคัญกับการพัฒนาระบบการศึกษา ก่อนข้างมากการแถลงนโยบายของรัฐบาลทุกรัฐบาลในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ต่างก็ให้ความสำคัญต่อการศึกษามิในทุกระดับอีกครั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ในมาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ในข้อ (6) โดยให้ยึดหลักส่งเสริมให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชนองค์กรปกครองท้องถิ่น

เอกชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น
มีส่วนร่วมจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 7)

นักการศึกษาและนักจิตวิทยามีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็น
เรื่องที่ต้องให้ความสำคัญแก่เด็กและพัฒนาการของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและ
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน (Whole child) ซึ่งผู้ปกครองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม
ด้วยผู้ปกครองควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล กันตามแนวคิดของลูเธอร์ (Luther, 1937 อ้างถึงใน
อมรชัย ตันติเมฆ, 2536, หน้า 26) ที่เน้นความสำคัญของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน
ทั้งในด้านการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตนเองมีส่วนร่วมในการร่วมกัน
พัฒนาด้านสังคมของบุตรหลานได้ด้วย

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542, หน้า 15) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าการเรียนรู้ใน
ยุคโลกาภิวัตน์เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง แม้แต่ในบ้านก็เป็นแหล่งเรียนรู้เพราะความรู้เกิดจาก
การเรียนรู้ได้เองเดือนรู้จักหนังสือทันสมัยต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์สื่อมวลชนและแหล่งเรียนรู้
ที่หลากหลายซึ่งทำให้น่าสนใจและเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับชนิดา กลั่นสี
(2548, หน้า 19) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่บ้านว่าหากผู้ปกครองจัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิด
การเรียนรู้ทุกเวลาจะเป็นการสร้างนิสัยการเรียนรู้ให้กับเด็กพ่อแม่มีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้กับ
ลูกเพื่อเข้าสู่สังคมภายนอกได้อย่างมั่นใจ เป็นผู้ปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับลูกการจัด
การศึกษาจะสำเร็จได้ต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้ปกครองด้วย

เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2547, หน้า 19-20) ได้ให้ความสำคัญของผู้ปกครองในการมี
ส่วนร่วมจัดการศึกษาด้วยเหตุผลดังนี้

1. พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตต้องรักและเอาใจใส่เข้าไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
และยั่งยืน
2. พ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการให้การศึกษากับ
บุตรหลาน
3. พ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดจะรวมพลังและดูแลด้วยความตั้งใจ
และปรารถนาต่ออนาคตของลูกหลาน
4. พ่อแม่เป็นครูที่ดีที่สุดในโลกจะให้ความรักอบรมสั่งสอนและเป็นครู 24 ชั่วโมง
การมีส่วนร่วมของครอบครัวเป็นส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งผล
การเรียนรู้ของเด็กจะมีคุณภาพอยู่ในระดับใด ขึ้นอยู่ที่ความร่วมมือของทุกฝ่ายบทบาทของผู้ปกครอง
ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเลี้ยงดูอบรมบ่มนิสัยเท่านั้น แต่รวมถึงการให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ลูก
ของตนที่บ้านและการเข้าไป มีส่วนร่วมการช่วยเหลือพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย
(ปรีชา นิพนธ์พิทยา, 2543, หน้า 6 อ้างอิงจาก ทศนา แสงศักดิ์, 2549, หน้า 142)

จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งสามารถกล่าวได้สรุปได้ว่า ผู้ที่เป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อลูก โดยการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้ เด็กเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งจะเรียกได้ว่าผู้ปกครอง โดยสมบูรณ์ (ไมตรี บณปาก, 2549, หน้า 20)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การร่วมมือกันสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษาครอบครัว และผู้ปกครอง ทำให้เกิดผลดีโดยรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อนักเรียนและสถานศึกษาใน หลายด้าน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนานักเรียนนั้นการมีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่ายจะช่วยให้เด็ก ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ทั้งในขณะนั้นและในระดับสูงขึ้นไปอย่างชัดเจน อีกทั้ง ยังช่วย พัฒนานักเรียนด้านอารมณ์และสังคมอีกด้วย

อีกทั้ง ในด้านของสถานศึกษานั้นการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงานซึ่งจะสร้างความผูกพันทั้งงานที่ต้องทำเพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในงานสามารถจะสร้างความผูกพันต่อสถานศึกษามากขึ้น ได้ด้วย ซึ่งสามารถจะเป็นตัวชีวิต ความสำเร็จของการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวคิดของ Epstein

North central regional education laboratory ได้นำเสนอลักษณะการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามรูปแบบของ Epstein และ Janson 6 ลักษณะ (Epstein, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2547, หน้า 31-33) ดังนี้

1. ด้านการเลี้ยงดู หรือ Parenting หมายถึง ภาระหน้าที่พื้นฐานของผู้ปกครอง ที่จะต้อง จัดให้เด็ก ซึ่งควรรวมถึงการจัดหาที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพอนามัย อาหารที่มีคุณภาพ และความปลอดภัย ให้แก่เด็ก นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน ที่ส่งเสริม การเรียนรู้ให้แก่เด็กอย่างเหมาะสมกับวัยและระดับชั้น เช่น ให้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้คำปรึกษาหรือข้อมูลเกี่ยวกับ การเลี้ยงดูหรือการปรับ พฤติกรรมเด็ก จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสิ่งพิมพ์ให้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูส่งเสริม การเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมกับวัยและชั้นเรียน แนะนำหนังสือเว็บไซต์ และสื่อต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูน ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมเด็กในทุกด้านให้แก่ผู้ปกครองแนะนำการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

1.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ ได้รับรู้ถึงการควบคุมดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว และมีความเคารพนับถือผู้ปกครอง มีบุคลิกภาพ และนิสัย ความเชื่อ ตามที่ได้รับอบรมสั่งสอน โดยครอบครัวรับรู้ถึงความสำคัญ ของการศึกษาและสถานศึกษา

1.2 ผลที่ผู้ปกครองได้รับ คือ มีความมั่นใจและเข้าใจตนเองมากขึ้น เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ตามพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย และเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ที่บ้าน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ตามระดับชั้น รับรู้ถึงอุปสรรคหรือความท้าทายที่เกิดขึ้นกับตนเองและกับผู้ปกครองอื่น ๆ

1.3 ผลที่ครูได้รับ คือ มีความเข้าใจพื้นฐาน ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ความรู้สึก การให้ความสำคัญเป้าหมาย ความต้องการ ของผู้ปกครองและมุมมองของเด็ก เคารพนับถือในความแข็งแกร่งและความพยายามของครอบครัว มีความเข้าใจในความแตกต่างอย่างหลากหลายของนักเรียน รับรู้ถึงทักษะของตนเองในการแบ่งปันข้อมูลในเรื่องการพัฒนาเด็ก

2. ด้านการสื่อสาร Communication คือ หน้าที่รับผิดชอบพื้นฐานของสถานศึกษานั้น ควรรวมถึงวิธีการสื่อสารอย่างหลากหลายจากสถานศึกษาไปยังบ้าน (เช่น ข่าวสาร จดหมาย แจ็ง E-mail สมุดสื่อสารสมุดรายงานการเรียนการประชุม การโทรศัพท์) รวมถึงการให้ข้อมูลต่าง ๆ ด้วย (เช่น หลักสูตร การจัดอบรม และกิจกรรมต่าง ๆ การเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ข่าวสารประจำสัปดาห์) ผู้ปกครองก็เช่นกัน ควรสื่อสารจากบ้านสู่สถานศึกษาทำให้เกิดการสื่อสารสองทางเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ตัวอย่างการปฏิบัติ เช่น จัดปฐมนิเทศและประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ส่งแฟ้มผลงานนักเรียนและแจ้งการปฏิบัติตนของเด็กในชีวิตประจำ วันที่โรงเรียนทุกเดือน เพื่อครอบครัวจะได้รับรู้ทบทวนและเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองได้รับสมุดรายงานการเรียนและพัฒนาการของเด็ก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดทำตารางกิจกรรมประจำวันปฏิทิน โรงเรียน ข่าวสารประจำหน่วยการเรียนรู้ ข่าวสารประจำสัปดาห์ ข่าวสารชุมชน ข่าวสารแนะนำแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ให้ผู้ปกครองได้รับทราบ จัดช่องทางติดต่อสื่อสารได้หลายรูปแบบ เช่น ผ่านสมุดสื่อสารประจำตัวนักเรียน โทรศัพท์โทรสาร E-mail, Facebook, Website ของโรงเรียน ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการเลือกสถานศึกษา วันและเวลาการรับสมัครสอบเข้าของ โรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ รวมถึงตัวอย่างข้อสอบ และให้ข้อมูลที่ชัดเจน เกี่ยวกับนโยบาย หลักสูตร ระเบียบการ และการดำเนินการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา เป็นต้น

2.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ ได้รับความก้าวหน้าของตนเอง รวมถึงการปฏิบัติที่จะรักษา ผลการเรียนที่ดีไว้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย กฎระเบียบของโรงเรียน ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ ตระหนักถึงบทบาทนักเรียนในการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน

2.2 ผลที่ผู้ปกครองได้รับ คือ มีความเข้าใจในนโยบายและกฎระเบียบของโรงเรียน และโปรแกรมต่าง ๆ ครอบคลุมและรับรู้ถึงความก้าวหน้าของเด็ก สามารถปฏิบัติและตอบสนอง

อย่างมีประสิทธิภาพต่อปัญหาของนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับครูและทำให้การสื่อสารกับสถานศึกษา และครูง่ายขึ้น

2.3 ผลที่ครูได้รับ คือ การใช้การสื่อสารที่หลากหลายวิธี กับครอบครัวตระหนัก และรู้คุณค่าของการใช้เครือข่ายผู้ปกครอง สำหรับการสื่อสารเข้าใจมุมมองของครอบครัวที่มีต่อ โปรแกรมและความก้าวหน้าของเด็ก

3. ด้านอาสาสมัคร Volunteering หมายถึง การที่ผู้ปกครองอาสาสมัคร ระยะเวลา และ นำความเชี่ยวชาญ หรือความสามารถต่าง ๆ เข้ามาช่วยกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็ก พัฒนาการ พัฒนาศถานศึกษาและพัฒนาหรือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง ตัวอย่างปฏิบัติ เช่น จัดให้มีผู้ปกครองเครือข่าย เพื่อการติดต่อสื่อสาร เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกันเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และร่วมกันจัดทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนาเด็ก โรงเรียน ครู บุคลากรและผู้ปกครอง ด้วยกันเอง โดยผู้ปกครองสามารถ อาสาเข้ามาเป็นกรรมการของผู้ปกครอง เครือข่ายได้ จัดโครงการ “ผู้ปกครองมีส่วนร่วม” โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ที่โรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหน่วยการเรียนรู้ของเด็ก การเข้ามาเล่านิทานให้เด็กฟัง การเข้ามาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่เด็ก เป็นวิทยากร เป็นต้น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ หรือ ดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก ครู หรือผู้ปกครองด้วยกัน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมตรวจตรา หรือร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะช่วยดูแล ความปลอดภัยและการดำเนินงาน ต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดูแลสุขภาพ บุคลากร และนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วม ไปทัศนศึกษา กับนักเรียน เพื่อดูแลเด็ก พுகุญกับเด็ก ตอบคำถามและถามคำถาม เด็ก และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง สามารถส่งสื่อ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของเด็กใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งอาสาสมัครติดต่อหรือส่งวิทยากรกิจกรรม การแสดง อาหาร และอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมอื่น ๆ

3.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ ทักษะในการสื่อสารกับผู้ใหญ่เพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้ รับรู้ทักษะความสามารถอาชีพและการช่วยเหลือผู้ปกครองและอาสาสมัคร

3.2 ผลที่ผู้ปกครองได้รับ คือ รับรู้ถึงความสามารถ และความสนใจของผู้ปกครอง ทั้งที่มีต่อสถานศึกษาและเด็ก มีความสุขใจและให้ความดูแลสนใจ นักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่า ตระหนักว่าโรงเรียนยินดีต้อนรับครอบครัวของนักเรียน ให้มีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ได้รับความรู้และทักษะใหม่ในการทำงานอาสาสมัคร

3.3 ผลที่ครูได้รับ คือ มีความพร้อมที่จะให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อาสาสมัครตระหนักถึงความสามารถและความสนใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อโรงเรียนและนักเรียน

ครูสามารถให้ความสนใจต่อนักเรียนแต่ละคนอย่างมากยิ่งขึ้น โดยการช่วยเหลือของผู้ปกครอง อาสาสมัคร

4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน Learning at home หมายถึง ผู้ปกครองช่วยเด็กในการทำ การบ้าน และตั้งเป้าหมายทางการศึกษาให้แก่เด็ก รวมถึงการเล่นเกม ทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียนและที่บ้าน ทำให้เด็กเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ได้รับการเรียนรู้ในแง่มุมรายละเอียดที่ต่างกัน เห็นว่าการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเฉพาะที่โรงเรียน เกิดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะและการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจและวางแผนทาง การศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้สำหรับเด็กอนุบาลนั้น การเรียนรู้ที่บ้านต้องเป็นไปอย่างผ่อนคลาย สนุก มีความหมายต่อเด็ก ตัวอย่างการปฏิบัติ เช่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ของเด็ก ที่โรงเรียน เพื่อผู้ปกครองสามารถส่งเสริมต่อเนื่องได้ที่บ้าน เสนอแนะกิจกรรมหนังสือ สื่อให้ ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน ให้การบ้านที่เด็กต้องมีปฏิสัมพันธ์ หรือได้ทำร่วมกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง จัดโครงการ “ห้องสมุดในห้องเรียน” เพื่อให้เด็กขอยืมหนังสือกลับบ้าน ไปอ่านกับผู้ปกครองหรือให้ผู้ปกครองเล่าให้ฟังได้ทุกวัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างหยุดเรียน ภาคฤดูร้อน และการมีส่วนร่วมของครอบครัว ในการช่วยให้นักเรียนตั้งเป้าหมาย ในการเรียน แต่ละปี และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

4.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ เพิ่มพูน ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ที่ส่งผลต่อการเรียน ของนักเรียนทำการบ้าน ได้จนเสร็จ มีทัศนคติที่ดีต่องานในสถานศึกษา หรืองานการศึกษามีมุมมอง ว่าผู้ปกครอง มีความคล้ายคลึง ไปในทิศทางเดียวกับครูและบ้าน มีความคล้ายคลึงกับสถานศึกษา มองตัวเองว่าเป็นผู้เรียนที่มีความสามารถ

4.2 ผลที่ผู้ปกครองได้รับ คือ ผู้ปกครองรู้วิธีที่จะสนับสนุนให้กำลังใจ และช่วยเหลือ นักเรียนที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ มีโอกาสพูดคุยกับเด็ก ในเรื่องโรงเรียน การเรียนและการบ้าน มีความรู้ ความเข้าใจ ในกิจกรรมการเรียนการสอน และหลักสูตรในแต่ละปี ของนักเรียน รู้คุณค่า ของทักษะการสอน รับรู้บทบาทของเด็กในสถานะของการเป็นผู้เรียน

4.3 ผลที่ครูได้รับ คือ ครูมีความพัฒนาคิดค้นและวางแผนการบ้านที่มีประสิทธิภาพ ครูจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลาในครอบครัวนักเรียน และได้เห็นการช่วยเหลือของ ผู้ปกครองที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียน มีความพึงพอใจกับการที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุน

5. ด้านการตัดสินใจ Decision-making หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในองค์กร ผู้ปกครอง เช่น คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา หรือ สมาคมผู้ปกครอง และการตัดสินใจ ในนโยบาย ภาวะผู้นำ และประชาสัมพันธ์ ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา พัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้ปกครอง และผู้แทนผู้ปกครอง ตัวอย่างการปฏิบัติ เช่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นคณะกรรมการ บริหารสถานศึกษา หรือสมาคมผู้ปกครองต่าง ๆ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและกระตือรือร้น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมเป็นกรรมการ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งเป็นกรรมการเครือข่าย และเป็นกรรมการโครงการต่าง ๆ เพื่อร่วมตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมประเมินผล กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติงาน การดำเนินงานของครู บุคลากร ผู้บริหาร และแนวทางการบริหาร โรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถสื่อสาร เชื่อมโยง ครอบคลุมกับผู้แทนผู้ปกครอง

5.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ รับรู้ถึงการมีผู้แทนของครอบครัวในการร่วมตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา นักเรียนเข้าใจถึงสิทธิและปกป้องสิทธิของนักเรียนและได้รับ ผลประโยชน์ จากการดำเนินการของสมาคมผู้ปกครองและครูตามนโยบายที่วางไว้

5.2 ผลที่ผู้ปกครองได้รับ คือ เป็นผู้ผลักดันนโยบาย ที่ส่งผลต่อการศึกษาของเด็ก มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ตระหนักในความสำคัญของความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในการตัดสินใจของสถานศึกษา ได้แบ่งปันประสบการณ์และมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและ ครอบครัวของนักเรียนอื่น ๆ ตระหนักถึงนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน

5.3 ผลที่ครูได้รับ คือ รับรู้มุมมองของผู้ปกครองในการพัฒนานโยบาย และการตัดสินใจ ได้เห็นบทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครอง ที่มาร่วมเป็นคณะกรรมการและเป็นผู้นำ ของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน

6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน Collaborating with community หมายถึง การที่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนกับทรัพยากรและการบริการของชุมชน สถานศึกษาหาและ ประสมประสานทรัพยากรและการบริการจากชุมชน ในการเสริมสร้าง โปรแกรมของสถานศึกษา การดำเนินการของผู้ปกครองและการพัฒนานักเรียน ผู้ปกครองสามารถใช้ทรัพยากรและบริการ ของชุมชน ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เด็กได้เสมอ เมื่อมีโอกาส เช่น การพาเด็กไปดูชมนิทรรศการ หรือพิพิธภัณฑ์ หรือใช้บริการห้องสมุดสวนสาธารณะ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือเข้าร่วมกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของชุมชน เช่น โครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย หรือการประหยัดทรัพยากรหรือ การแสดงดนตรี ระบาย หุ่นกระบอก เป็นต้น รวมถึงการพาเด็กไปทำบุญสวนมนต์ หรือร่วมกิจกรรม ศาสนาและประเพณีไทยต่าง ๆ อันจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ในบริบทของชุมชนรู้จักสถานที่ ๆ สามารถ แสวงหาความรู้คำตอบ ของข้อสงสัย หรือพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อเด็กจะได้รับประสบการณ์ตรง และเข้าใจได้ว่าการเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะ ที่บ้าน โรงเรียน หรือ ตำราเท่านั้น อีกทั้ง ยังเป็น การปลูกฝัง ให้รักชุมชน และช่วยเหลือสังคมที่ดีอีกด้วย ตัวอย่างการปฏิบัติ เช่น

การจัดทำสารแนะนำกิจกรรม ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ การให้ข้อมูลว่าเด็กกำลังเรียนรู้อะไรอยู่ และแหล่งเรียนรู้หรือกิจกรรมในชุมชน ที่ผู้ปกครองพาเด็กไปเยี่ยมชมหรือเข้าร่วมกิจกรรม ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการริเริ่ม เช่น การบริจาคกระดาด เพื่อโครงการกระดาดเพื่อต้นไม้

การประสานงานระหว่างองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อช่วยเหลือและบริการครอบครัวนักเรียนในทุกด้าน และการบริการสังคมโดยนักเรียนผู้ปกครองและโรงเรียน ร่วมกันจัดขึ้น เป็นการช่วยเหลือชุมชน

6.1 ผลที่นักเรียนได้รับ คือ นักเรียนได้เรียนรู้และ เพิ่มพูน ทักษะ จากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร ตระหนักถึงอาชีพต่าง ๆ ที่หลากหลายในชุมชนและทางเลือกต่าง ๆ ในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไปได้รับประโยชน์จากองค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และเป็นโอกาสที่จะได้เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยตรง

6.2 ผลที่เกิดกับผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับครอบครัวนักเรียน ในการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะสำหรับการให้บริการที่เป็นประโยชน์มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองนักเรียนคนอื่น ๆ ในการร่วมกิจกรรมชุมชน ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของโรงเรียน ต่อชุมชนและ ช่วยเหลือของชุมชน ต่อโรงเรียน

6.3 ผลที่เกิดกับครู คือ ตระหนักถึงแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน ที่จะช่วยเสริมหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความรอบรู้และสามารถช่วยเหลือ นักเรียนและครอบครัวในการแนะนำการบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นหรือเหมาะสมนอกสถานศึกษา เปิดใจกว้างและมีทักษะในการใช้ทรัพยากรในชุมชน เพื่อประโยชน์การเรียนการสอนและ ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น มีประโยชน์เป็นอย่างมาก มิใช่เฉพาะระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังแผ่กว้างไปถึงกลุ่มบุคคลต่าง ๆ อีกด้วย ทั้งครูผู้สอน สมาชิกในครอบครัว ชุมชนองค์กรภาคธุรกิจ และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ตัวเด็กเอง การเข้าร่วมมือกันระหว่าง ผู้ปกครองกับโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม และประสานสัมพันธ์ด้วยดี จึงนับว่าเป็นเป้าหมายสูงสุด ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษา ปรุ้มวัยให้บรรลุจุดมุ่งหมายและมีคุณธรรมนั้น ต้องมีความพร้อมด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่จัดเป็นรายวิชา มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ตรง มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ด้านบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการจัดการศึกษาปรุ้มวัย ยึดหลักพัฒนาการ

และการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย และความต้องการของเด็ก มีคุณธรรมและมีบุคลิกภาพที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวและชุมชน ต้องประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และแสวงหาการให้ความช่วยเหลือหรือ สนับสนุนด้านต่าง ๆ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้เลือกตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ วุฒิการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง

วุฒิการศึกษา ปัจจัยทางด้านการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวเพื่อเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความคิดและมีความสามารถที่จะทำงานในตำแหน่งที่ดีมีมาตรฐานสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ งานวิจัยของวิรวรรณ มูลตรีภักดี (2548, หน้า 162) ได้ศึกษาการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษา กับการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิรวรรณ สารกิจปรีชา (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตของเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า กับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับบริการทางวิชาการด้านความรู้ในการพัฒนานักเรียน และความรู้ทั่วไป อยู่ในระดับมาก รวมถึงงานวิจัยของกมลชัย ศิริศรี (2546, หน้า 84) ซึ่งมีผลของการศึกษาว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่า ผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่มีความรู้ดีและมีโอกาสได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมากจึงทำให้สามารถ อบรมเลี้ยงดูและสร้างนิสัยพัฒนาการในทุก ๆ ด้านให้แก่เด็กได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำ ซึ่งไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้ลูกของตนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเท่าที่ควร ดังนั้น วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองย่อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

อาชีพ ของผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ และเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา อีกทั้ง อาชีพของผู้ปกครองยังเป็นตัวกำหนดสถานภาพของ บุคคลในสังคม จึงย่อมส่งผลต่อการเลื่อนสถานภาพทางสังคมของบุตรด้วย (สมชาย วิระศิลป์, 2550, หน้า 55) วัชรารักษ์ พยัคฆ์เมธี (2546, หน้า 76) ได้ทำการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ

ต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอคอยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง/ ธุรกิจส่วนตัว ต้องรับภาระในการทำงาน จนทำให้การเลี้ยงดูน้อยกว่าอาชีพอื่น ซึ่งบางครอบครัวพ่อแม่ทำงานทั้งสองคนทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเด็กจึงมอบหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็กให้เป็นหน้าที่ของ โรงเรียน จรรยาธิษั ดิวิ (2556, หน้า 70) ได้ทำการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนวัดสุคันทรศีลาราม (หอมศีลวิทยาการ) โดยรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกัน อาชีพเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครอง ทั้งทางด้านการมีส่วนร่วม การรับรู้ข่าวสาร ซึ่งงานวิจัยของธนาชัย ภูมาต (2547) พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพ รับราชการและอาชีพรับจ้าง มีความต้องการ ในการมีส่วนร่วม สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความ ต้องการในการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผลจากการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองในด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพ ต่างกัน ก็จะมีการอบรมเลี้ยงดูและการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กแตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าวุฒิการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่าย การศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จึงได้ใช้เป็น ตัวแปรในการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กิตติ กรทอง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามสถานภาพทางเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกัน 3) ปัญหาพบว่าผู้ปกครองต้องทำงาน ดิดุระ ข้อเสนอแนะคือให้สมาคมผู้ปกครองและครูจัดหาอาสาสมัครช่วยเหลือศูนย์ฯ

ถาวร พวงมณี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นต่อไปนี้มีคะแนนสูงสุดในแต่ละด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการร่วมเป็นเครือข่ายผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) การบริหารงบประมาณร่วมกับคณะครูสอดส่องดูแลและรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน 3) การบริหารงานบุคคล ประชุมกับโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน 4) การบริหารทั่วไป เสนอแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นต่อไปนี้มีปัญหาการมีส่วนร่วมสูงสุดคือ 1) ผู้ปกครองเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรเป็นเรื่องของโรงเรียน 2) ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการเงินและงบประมาณ 3) ผู้ปกครองไม่เข้าใจเรื่อง ระเบียบวินัยทางราชการ 4) ผู้ปกครองไม่เข้ามารับฟังปัญหาและความต้องการของนักเรียนตามลำดับ

เทิดศักดิ์ จันเสวี (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทองอำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้านอยู่ในระดับมากและด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการติดต่อสื่อสารด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการติดต่อสื่อสารผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ปัญหาที่ผู้ปกครองพบ คือ ไม่มีเวลาและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร ติดต่อสื่อสารกับครูโดยตรงได้ยากและผู้ปกครองมีประสบการณ์ความรู้ที่น้อย รวมทั้งฐานะทางบ้านยากจน

กรองกาญจน์ เชิญชัยวิชิตกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามระดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย คือ ด้านการติดต่อสื่อสารด้านการเลี้ยงดูลูก ด้านการเรียนของเด็กที่บ้าน ด้านความร่วมมือกับชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการเป็นอาสาสมัคร ผู้ปกครองเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ประจำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการสรุปปัญหาอุปสรรค พบว่า ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดูไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและได้รับข่าวสารจากโรงเรียนน้อย และมีข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มวิธีในการสื่อสารที่หลากหลายและส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

โสภา มัดลิ่ง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและลำดับความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า เด็กรู้จักดูแลรักษาความสะอาด ร่างกาย เช่น การล้างมือล้างปากและการเล่นกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ พบว่า การชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีสอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผลและยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ 3) พัฒนาการด้านสติปัญญา พบว่า เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวันเด็กมีโอกาสสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยผู้ปกครองให้คำแนะนำ 4) พัฒนาการด้านสังคม พบว่า เด็กมีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้อาวุโส เด็กรู้จักคำว่า “สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ” ได้เหมาะสมตามโอกาส อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลการบริหารงานทั่วไป 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามสถานภาพทางเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และอาชีพต่างกัน พบว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกัน 3) ปัญหาพบว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาต้องทำงาน ด้านการเงิน ไม่ได้รับเอกสารกิจกรรมมากคิดว่าไม่จำเป็นป่วย ดิษฐระส่วนข้อเสนอแนะคือ ให้จัดหาอาสาสมัครช่วยเหลือศูนย์ ฯ ให้สมาคมผู้ปกครองและครูช่วยประชาสัมพันธ์ศูนย์ฯ กับผู้ปกครองกำหนดวันปฐมนิเทศไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ปกครองได้เตรียมตัวจัดกิจกรรมให้น้อยลงเพื่อลดค่าใช้จ่าย โดยทำแผ่นพับหรือเอกสารทุก ๆ 1 เดือน เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับข่าวสารจัดทำข้อมูลที่คิดว่ามีความจำเป็นสำหรับ ผู้ปกครองไว้ในศูนย์ฯ เพื่อให้เห็นความสำคัญของเด็ก

รัตนาภิจ เกื้อกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกายด้านสังคมและด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมากส่วนด้านอารมณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันด้านความสัมพันธ์กับเด็กมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันจำนวนบุตรมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ไทรี (Tyree, 1986, pp. 11-82) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษาอารมณ์สังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่า ผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ได้รับความรู้การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครองด้วยวิธีการของบลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัยด้านจิตพิสัยอันเป็นรากฐานในการกำหนด โครงการการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย

แมกไนท์ (Mcknigh, 1987, p. 526) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของครูโรงเรียนอนุบาลได้ การสนับสนุนการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองความร่วมมือของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้ปกครอง ผลปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ ยังพบว่า วุฒิการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการให้การสนับสนุนช่วยเหลือจากที่บ้านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

หลุยส์ (Louise, 1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของพ่อแม่และครอบครัว ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่จัดไว้ให้ รวมทั้งร่วมให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้เงินช่วยเหลือ เพื่อเป็นการสนับสนุนและตัดสินใจในการร่วมออกแบบ โครงการและบริการสำหรับบุตรหลาน พ่อแม่ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้เฉพาะเวลาช่วงเย็น ซึ่งสิ่งที่ชุมชนต้องการให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือก็คือในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร

คูทส์ (Coots, 1998) ได้ศึกษาถึงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว และเด็กกับรูปแบบของพ่อแม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการฝึกหัดของเด็กอายุ 7-8 ปี จาก 35 ครอบครัว ของเด็กที่มีพัฒนาการช้า พบว่า ข้อมูลสารสนเทศและบทบาทของโรงเรียน มีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อตัวแปร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งถ้าโรงเรียนได้แจกจ่ายเอกสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนออกไปเป็นประจำ สม่่าเสมอก็จะให้ผู้ปกครอง มีความกระตือรือร้นและรับรู้ข่าวสารได้มากขึ้น

แวนคาวาลา (Vankawala, 1999, p. 307) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความร่วมมือ ระหว่างในโรงเรียนกับครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงโปรแกรมการอบรมครูในด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง จากการศึกษา พบว่า อุปสรรคที่ขัดขวาง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและโรงเรียน คือ พื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งครูจะต้องใช้ กลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับครอบครัวเด็กเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและ โรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งเน้นให้เด็ก ได้มีพัฒนาการทั้งทาง ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพและ พฤติกรรมที่เหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะทำให้เด็ก สามารถพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเด็ก ทั้งนี้ ข้อมูล ที่ได้จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของเขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 2 โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2559 ในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 2 จำนวน 407 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลาน เรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงอนุบาล 2 ปี การศึกษา 2559 ในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 2 จำนวน 14 โรงเรียน จำนวน 198 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้ กำหนดชื่อนักเรียนปฐมวัยในแต่ละโรงเรียนแล้วจับฉลากชื่อออกมา 198 คน ถ้าได้นักเรียนคนใดผู้ปกครองนักเรียนคนนั้นคือกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2

สถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนวัดสันติวัน	11	6
โรงเรียนวัดคลองซากพง	26	14
โรงเรียนวัดเนินทราย	28	13
โรงเรียนวัดสมอโพรง	27	12
โรงเรียนวัดขุนนาค	43	25
โรงเรียนชุมชนวัดกลางกรำ	97	31
โรงเรียนวัดถนนกระเพรา	42	20
โรงเรียนเต่าปูนหาย	18	12
โรงเรียนวัดจำรุง	20	12
โรงเรียนวัดชากมะกรูด	25	15
โรงเรียนบ้านคลองทุเรียน	18	9
โรงเรียนวัดเขากะโดน	17	10
โรงเรียนบ้านสองพี่น้อง	20	11
โรงเรียนบ้านมาบเหลาชะโอน	15	8
รวม	407	198

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้าง โดยอาศัย การศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและพัฒนาแบบสอบถาม มาจากของมณีรัตน์ วงศ์หงส์ (2554) แบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดของ แบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ปกครอง ได้แก่ วุฒิการศึกษาและอาชีพของ ผู้ปกครองเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2

ในด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน มีทั้งหมด 39 ข้อ ดังนี้

- | | |
|----------------------------------|-------|
| 1. ด้านการเลี้ยงดู | 8 ข้อ |
| 2. ด้านการสื่อสาร | 6 ข้อ |
| 3. ด้านอาสาสมัคร | 7 ข้อ |
| 4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 6 ข้อ |
| 5. ด้านการตัดสินใจ | 6 ข้อ |
| 6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 6 ข้อ |

การตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert, 1976, p. 234) ดังนี้

- | |
|--|
| 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด |
| 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก |
| 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง |
| 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย |
| 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด |

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีเอกสารตำราบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามกรอบทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย 6 ด้าน ของเอปส์ไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701-705 อ้างถึงใน เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว, 2547, หน้า 31-33) มาปรับและพัฒนาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. พัฒนาแบบสอบถามแล้วนำเสนอประธานที่ปรึกษางานวิจัย พิจารณาตรวจสอบเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากการแก้ไข ไปให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 117)

โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตั้งแต่ .67 ขึ้นไปมาใช้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า .67 ควรตัดทิ้ง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.1 ดร.สมุทรา ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นางลัดดาวรรณ จินดารัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบุญนาถ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .36-.91

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 204) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า .90

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective Congruence: IOC) โดยกำหนดค่าของความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 เพื่อขอประสานงานและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำนวน 198 ฉบับ โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า121)

4.51-5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. การทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง
 - 3.1 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม จะใช้การทดสอบที (*t*-test)
 - 3.2 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe's method)
 - 3.3 หาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 นั้น
ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสามารถนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand deviation)
t	แทน	การทดสอบโดยใช้ค่า t -test
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F -distribution)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
df	แทน	องศาแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพ

สถานภาพของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	122	61.60
2. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี	76	38.40
รวม	198	100.00
อาชีพ		
1. ทำสวน	82	41.40
2. รับจ้าง	73	36.90
3. ค้าขาย	43	21.70
4. อื่น ๆ	-	-
รวม	198	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัยที่กำลังศึกษาระดับอนุบาล 1-2 ปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 จำแนกอาชีพ พบว่า อาชีพทำสวน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 อาชีพรับจ้าง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 อาชีพค้าขาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สถิติพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 โดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	$n = 198$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ด้านการเลี้ยงดู	4.71	0.18	มากที่สุด	2
2. ด้านการสื่อสาร	4.65	0.29	มากที่สุด	3
3. ด้านอาสาสมัคร	3.56	0.42	มาก	6
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.46	0.28	มาก	5
5. ด้านการตัดสินใจ	4.54	0.19	มากที่สุด	4
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	4.84	0.20	มากที่สุด	1
รวม	4.46	0.18	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านอาสาสมัคร และด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการเลี้ยงดู และด้านการสื่อสาร

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ด้านการเลี้ยงดู โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเลี้ยงดู	n = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน	4.56	0.50	มากที่สุด	7
2. จัดหาอาหารให้เด็กขณะที่อยู่บ้าน ตลอดจนปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร	4.35	0.48	มาก	8
3. จัดสภาพบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	4.67	0.47	มากที่สุด	5
4. ดูแลแนะนำและร่วมกิจกรรมกับเด็กตามที่ครูมอบหมายให้เด็กมาทำที่บ้าน	4.80	0.40	มากที่สุด	4
5. ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ฟังหรือจัดหนังสือให้เด็กอ่าน	4.58	0.50	มากที่สุด	6
6. ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ	4.83	0.37	มากที่สุด	3
7. สอนให้เด็กรู้จักการอดทนรอคอย รู้จักการแพ้/ชนะ และการให้อภัยผู้อื่น	4.99	0.10	มากที่สุด	1
8. พาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์	4.91	0.28	มากที่สุด	2
รวม	4.71	0.18	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ด้านการเลี้ยงดู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน จัดสภาพบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ดูแลแนะนำและร่วมกิจกรรมกับเด็กตามที่ครูมอบหมายให้เด็กมาทำที่บ้าน ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ฟังหรือจัดหนังสือให้เด็กอ่าน ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ สอนให้เด็กรู้จักการอดทนรอคอย

รู้จักการแพ้/ ชนะและการให้อภัยผู้อื่น และพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ยกเว้น ข้อ 2 ผู้ปกครองจัดหาอาหารให้เด็กขณะที่อยู่บ้าน ตลอดจนปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักการอดทนรอคอย รู้จักการแพ้/ ชนะและการให้อภัยผู้อื่น ผู้ปกครองพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และผู้ปกครองส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 ด้านการสื่อสาร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการสื่อสาร	n = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. พบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	4.81	0.39	มากที่สุด	2
2. มีการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน	3.98	0.72	มาก	6
3. เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญ	4.95	0.22	มากที่สุด	1
4. เข้าร่วมการอบรมในเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เช่น การเล่นเกมของเด็ก การเรียนรู้ของเด็ก	4.69	0.46	มากที่สุด	5
5. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน	4.76	0.43	มากที่สุด	3
6. ร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครอง	4.71	0.46	มากที่สุด	4
รวม	4.65	0.27	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 ด้านการสื่อสาร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ พบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญเข้าร่วมการอบรมในเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เช่นการเล่นเกมของเด็ก การเรียนรู้ของเด็ก

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ยกเว้นข้อที่ 2 ผู้ปกครองมีการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีหนังสือเชิญ ผู้ปกครองพบครูประจำชั้นเพื่อสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมและรายข้อ

ด้านอาสาสมัคร	n = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. จัดหาสื่อ วัสดุ/ อุปกรณ์ในการเรียนรู้ของเด็กตาม หน่วยการเรียนรู้	3.80	0.87	มาก	4
2. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.98	0.65	มาก	3
3. เป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ถนัด	2.31	0.46	น้อย	6
4. ร่วมพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ ในโรงเรียน	3.69	0.75	มาก	5
5. ร่วมกับครูในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้ นอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	4.57	0.50	มากที่สุด	1
6. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองด้วยกันเอง	4.57	0.50	มากที่สุด	1
7. จัดนิทรรศการหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก	2.00	0.49	น้อย	7
รวม	3.56	0.42	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมและรายข้อ ได้แก่ จัดหาสื่อ วัสดุ/ อุปกรณ์ในการเรียนรู้ของเด็กตาม

หน่วยการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมพัฒนาปรับปรุง สภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ร่วมกับครูในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ยกเว้น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง อยู่ในระดับมากที่สุด และ เป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ถนัด จัดนิทรรศการหรือดำเนินโครงการต่างๆเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองร่วมกับครูในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง และ ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	n = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. มีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็ก ตรวจตราว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง	4.84	0.37	มากที่สุด	2
2. อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกมเพื่อสนับสนุน ตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก	4.48	0.50	มาก	3
3. จัดแสดงผลงานของเด็กในบ้านและแสดงความชื่นชม ให้คุ้มค่ากับความคิดของเด็ก	3.81	0.73	มาก	6
4. เปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน	4.99	0.12	มากที่สุด	1
5. ได้รับการเสนอแนะ กิจกรรมหนังสือ สื่อ เพื่อการจัด กิจกรรมกับเด็กที่บ้าน	4.23	0.42	มาก	5
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก	4.39	0.49	มาก	4
รวม	4.46	0.28	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมและรายข้อได้แก่ อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกมเพื่อสนับสนุนตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก จัดแสดงผลงานของเด็กในบ้านและแสดงความชื่นชม ให้คุณค่ากับความคิดของเด็ก ได้รับการเสนอแนะ กิจกรรมหนังสือ สื่อ เพื่อการจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็กตรวจตราว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็ก ตรวจตราว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง และผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกมเพื่อสนับสนุนตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการตัดสินใจ	<i>n</i> = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. รับรู้กฎระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียน	4.47	0.50	มาก	4
2. เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนเรียนรู้ของเด็ก	4.42	0.49	มาก	5
3. ร่วมประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก	3.69	0.46	มาก	6
4. ประเมินประเมินผลผลงานของเด็กตามสภาพจริงร่วมกับครูผู้สอน	4.84	0.36	มากที่สุด	2
5. ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ	4.96	0.20	มากที่สุด	1
6. มีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน	4.83	0.38	มากที่สุด	3
รวม	4.54	0.19	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ ได้แก่ ประเมินเพิ่มสะสมผลงานของเด็กตามสภาพจริง ร่วมกับครูผู้สอน ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ และมีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น รับรู้กฎระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนเรียนรู้ของเด็ก ร่วมประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่างๆที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้ปกครองร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ผู้ปกครองประเมินเพิ่มสะสมผลงานของเด็กตามสภาพจริงร่วมกับครูผู้สอน และผู้ปกครองมีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	<i>n</i> = 198		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. พาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด	4.90	0.30	มากที่สุด	2
2. พาเด็กไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน สวนสาธารณะ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการต่าง ๆ	4.80	0.40	มากที่สุด	5
3. สร้างจิตอาสาให้เด็กช่วยเหลือชุมชนหรือร่วมโครงการ การกุศล	4.81	0.39	มากที่สุด	4
4. ใช้สื่อบริการต่าง ๆ ที่มีในชุมชนเพื่อประโยชน์ของเด็ก	4.72	0.45	มากที่สุด	6
5. อนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น	4.94	0.23	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้	4.90	0.30	มากที่สุด	2
รวม	4.84	0.20	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายข้อได้แก่ พาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด พาเด็กไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน สวนสาธารณะ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการต่าง ๆ สร้างจิตอาสาให้เด็กช่วยเหลือชุมชนหรือร่วมโครงการการกุศล ใช้สื่อบริการต่าง ๆ ที่มีในชุมชนเพื่อประโยชน์ของเด็ก อนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น และสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้ปกครองอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น ผู้ปกครองพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด และผู้ปกครองสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัด การศึกษาปฐมวัย	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 122)				ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (n = 76)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.61	0.14	มากที่สุด	2	4.88	0.12	มากที่สุด	1
2. ด้านการสื่อสาร	4.56	0.28	มากที่สุด	3	4.79	0.23	มากที่สุด	3
3. ด้านการอาสาสมัคร	3.27	.22	ปานกลาง	6	4.03	0.19	มาก	6
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.30	0.20	มาก	5	4.70	0.19	มากที่สุด	4
5. ด้านการตัดสินใจ	4.48	0.19	มาก	4	4.63	0.15	มากที่สุด	5
6. ด้านการให้ความร่วมมือ กับชุมชน	4.83	0.22	มากที่สุด	1	4.88	0.14	มากที่สุด	2
รวม	4.34	0.10	มาก		4.65	0.08	มากที่สุด	

จากตารางที่ 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านการสื่อสาร

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน และด้านการสื่อสาร

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	ต่ำกว่า ปริญญาตรี (n = 122)		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (n = 76)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.61	0.14	4.88		
2. ด้านการสื่อสาร	4.56	0.28	4.79	0.23	6.36*	.00
3. ด้านการอาสาสมัคร	3.27	0.22	4.03	0.19	25.11*	.00
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.30	0.20	4.70	0.19	14.08*	.00
5. ด้านการตัดสินใจ	4.48	0.19	4.63	0.15	6.26*	.00
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	4.83	0.22	4.88	0.14	1.93	.06
รวม	4.34	0.10	4.65	0.08	22.27*	.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้านและด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา
ศูนย์ทฤษฎี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	อาชีพทำสวน (n = 82)				อาชีพรับจ้าง (n = 73)				อาชีพค้าขาย (n = 43)			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.69	0.14	มากที่สุด	3	4.68	0.23	มากที่สุด	2	4.81	0.16	มากที่สุด	2
2. ด้านการสื่อสาร	4.76	0.17	มากที่สุด	2	4.54	0.36	มากที่สุด	5	4.64	0.25	มากที่สุด	3
3. ด้านการอาสาสมัคร	3.47	0.37	มาก	5	3.64	0.47	มาก	6	3.60	0.42	มาก	4
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.34	0.25	มาก	6	4.56	0.25	มากที่สุด	4	4.51	0.29	มากที่สุด	6
5. ด้านการตัดสินใจ	4.50	0.16	มาก	4	4.57	0.18	มากที่สุด	3	4.54	0.24	มากที่สุด	5
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	4.91	0.16	มากที่สุด	1	4.76	0.20	มากที่สุด	1	4.87	0.21	มากที่สุด	1
รวม	4.45	0.13	มาก		4.46	0.22	มาก		4.49	0.18	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองที่ทำอาชีพทำสวน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการสื่อสาร และด้านการอบรมเลี้ยงดู

ผู้ปกครองที่ทำอาชีพรับจ้าง พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านการตัดสินใจ

ผู้ปกครองที่ทำอาชีพค้าขาย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านการสื่อสาร

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	2	0.49	0.25	7.75*	0.00
	ภายในกลุ่ม	195	6.21	0.03		
	รวม	197	6.70			
2. ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.94	0.97	13.35*	0.00
	ภายในกลุ่ม	195	14.20	0.07		
	รวม	197	16.14			
3. ด้านการอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.126	0.56	3.22*	0.04
	ภายในกลุ่ม	195	34.12	0.18		
	รวม	197	35.25			

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
4. ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.99	1.0	14.69*	0.00
	ภายในกลุ่ม	195	13.23	0.07		
	รวม	197	15.22			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.16	0.08	2.30	0.10
	ภายในกลุ่ม	195	6.88	0.04		
	รวม	197	7.05			
6. ด้านการให้ความร่วมมือ กับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.95	0.47	13.69*	0.00
	ภายในกลุ่ม	195	6.73	0.03		
	รวม	197	7.67			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.03	1.05	0.35
	ภายในกลุ่ม	195	6.26	0.03		
	รวม	197	6.33			

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยองเขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเลี้ยงดู

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	ทำสวน	ค้าขาย
		4.68	4.69	4.81
รับจ้าง	4.68	-	0.01	0.13*
ค้าขาย	4.69	-	-	0.12*
ทำสวน	4.81	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเลี้ยงดู พบว่า ด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการเลี้ยงดู น้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย และผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการเลี้ยงดูน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการสื่อสาร

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	ค้าขาย	ทำสวน
		4.54	4.64	4.76
รับจ้าง	4.54	-	0.1	0.22*
ค้าขาย	4.64	-	-	0.12
ทำสวน	4.76	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการสื่อสาร พบว่า ด้านการสื่อสารของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการสื่อสารน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยองเขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการอาสาสมัคร

อาชีพ	\bar{X}	ทำสวน	ค้าขาย	รับจ้าง
		3.47	3.59	3.64
รับจ้าง	3.47	-	0.12	0.17*
ค้าขาย	3.59	-	-	0.05
ทำสวน	3.64	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการอาสาสมัคร พบว่า ด้านการอาสาสมัครของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการอาสาสมัครน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

อาชีพ	ทำสวน			รับจ้าง
	\bar{X}	ค่าขาย	รับจ้าง	
รับจ้าง	4.34	0.17*	0.22*	
ค่าขาย	4.51	-	0.05	
ทำสวน	4.56	-	-	

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพค่าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้านน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพค่าขาย และผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้านน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้าง	ค้าขาย	ทำสวน
		4.76	4.87	4.91
รับจ้าง	4.76	-	0.11	0.15*
ค้าขาย	4.87	-	-	0.04
ทำสวน	4.91	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน พบว่า ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่อนุบาล 1-2 ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 198 คน จากนั้นใช้ วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้ กำหนดชื่อนักเรียนปฐมวัยในแต่ละโรงเรียน แล้วจับฉลากชื่อออกมา 198 คน ถ้าได้นักเรียนคนใดผู้ปกครองนักเรียนคนนั้นคือกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36-.91 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .90 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t -test) การทดสอบ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) จำแนกวุฒิการศึกษา และอาชีพ เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's method)

สรุปผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่าย การศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 สรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของวิจัย ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา สุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า

1.1 ด้านการเลี้ยงดู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฝึกให้เด็ก ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน จัดสภาพบ้านที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของเด็ก ดูแลแนะนำและร่วมกิจกรรมกับเด็กตามที่ครูมอบหมายให้เด็กมาทำที่บ้าน ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ฟังหรือจัดหนังสือให้เด็กอ่านส่งเสริม

ทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ สอนให้เด็กรู้จักการอดทน รอคอย รู้จักการแพ้/ชนะและการให้อภัยผู้อื่น และพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ยกเว้นข้อ 2 ผู้ปกครองจัดหาอาหารให้เด็กขณะที่อยู่บ้าน ตลอดจนปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองสอนให้เด็กรู้จักการอดทน รอคอย รู้จักการแพ้/ชนะและการให้อภัยผู้อื่น ผู้ปกครองพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และ ผู้ปกครองส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ

1.2 ด้านการสื่อสาร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ พบครูประจำชั้น เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ที่โรงเรียน มีหนังสือเชิญ เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เช่น การเล่นเกม การเรียนรู้ของเด็ก แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครอง ยกเว้นข้อที่ 2 ผู้ปกครองมีการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญ ผู้ปกครองพบครูประจำชั้น เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน

1.3 ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมและรายชื่อ ได้แก่ จัดหาสื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ ในการเรียนรู้ของเด็กตาม หน่วยการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ร่วมพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ร่วมกับครู ในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น เป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ถนัด จัดนิทรรศการหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองร่วมกับครูในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง และผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมและรายชื่อ ได้แก่ อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกม เพื่อสนับสนุนตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก จัดแสดงผลงานของเด็กในบ้านและแสดงความชื่นชม ให้คู่คุณค่ากับความคิดของเด็ก ได้รับการเสนอแนะ กิจกรรมหนังสือ สื่อ เพื่อการจัด

กิจกรรมกับเด็กที่บ้าน และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก อยู่ในระดับมาก ยกเว้น มีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็กตรวจตราว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง ละเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็ก ตรวจตราว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง และผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกมเพื่อสนับสนุนตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก

1.5 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ ได้แก่ ประเมินประเมินผลผลงานของเด็ก ตามสภาพจริงร่วมกับครูผู้สอน ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ และมีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น รับรู้กฎระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุน เรียนรู้ของเด็ก ร่วมประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้ปกครองร่วมมือกับครู ในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ ผู้ปกครองประเมินประเมินผลผลงานของเด็กตามสภาพจริงร่วมกับ ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของ โรงเรียน

1.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายข้อ ได้แก่ พาเด็กเข้าร่วม กิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด พาเด็กไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน สวนสาธารณะ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการต่าง ๆ สร้างจิตอาสาให้เด็ก ช่วยเหลือชุมชนหรือร่วมโครงการการกุศล ใช้สื่อบริการต่าง ๆ ที่มีในชุมชนเพื่อประโยชน์ของเด็ก อนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น และสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการ เรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้ปกครอง อนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น ผู้ปกครองพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด และผู้ปกครองสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนก ตามวุฒิการศึกษา และอาชีพปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนก ตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ยกเว้น ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเลี้ยงดู พบว่า ด้านการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการสื่อสารของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการอาสาสมัคร พบว่า ด้านการอาสาสมัครของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน พบว่า ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านอาสาสมัคร และด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการเลี้ยงดู

ด้านการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการเลี้ยงดู และด้านการสื่อสาร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา ปฐมวัย และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็กและสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างเด็ก ครูประจำชั้น ผู้ปกครองและโรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นขั้นแรก ของลูกผู้ปกครองจึงให้ความสนใจและเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ ดังที่ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2544, หน้า 45) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่าช่วงพลังแห่งการเจริญเติบโตของชีวิต ผู้ปกครองที่มีลูกอยู่ในวัยนี้ จึงต้องการหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูก ซึ่งสอดคล้องกับวาริ กติกา (2540) กล่าวว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนเป็นอย่างดี ในการเตรียมความพร้อมให้เด็กร่วมกับโรงเรียนและผู้ปกครองก็จะเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นเรื่องที่ต้องทำทุกวันตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองเด็กต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่ให้ความรัก เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549, หน้า 47) ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา มีชัย (2553, หน้า 101) ได้ศึกษาการให้ความสำคัญของการบริการนักเรียน ด้านอาหารและโภชนาการ สุขอนามัย และความปลอดภัย ซึ่งหากเด็กมีภาวะ โภชนาการที่ดีและเป็นพื้นฐานของสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง ซึ่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญดังที่ วราภรณ์ ตระกูลศุภยดี (2543, หน้า 23) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและทัศนคติของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของลูก ถ้าเด็ก ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.2 ด้านการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านการสื่อสาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเป็นช่องทางที่สามารถทำได้ง่ายที่สุดในการที่ผู้ปกครองจะได้รับข้อมูล ข่าวสารจากทางโรงเรียนและโรงเรียนแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่ผู้ปกครอง ดังที่ เบญญา แสงมะลิ (2545, หน้า 104-105) ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ ไม่แต่ผล ที่จะได้รับในทันทีทันใดเท่านั้น แต่มีประโยชน์ต่อทางโรงเรียนและชุมชน การติดต่อของครูกับ

ผู้ปกครองมีหลายวิธี เช่น การเยี่ยมบ้าน การประชุม ซึ่งสอดคล้องกับเกตุสุข เก้า (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาของ โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม พบว่า ผู้ปกครองให้ข้อมูลเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่ง เรียนรู้ของชุมชนให้โรงเรียน ควรมีการพบปะระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส จึงจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นไปด้วยดี

1.3 ด้านการอาสาสมัคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการเชิญผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน เป็น โค้ชนักกีฬา การติวหรือสอนพิเศษ ให้ความรู้เฉพาะด้าน การรับเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนค่าเดินทางทัศนศึกษาในบางรายการ การเปิดสถานที่ทำงานของผู้ปกครองให้เด็กเด็กดูงาน ไปฝึกงาน การจัดคณะเจ้าหน้าที่ของบริษัทมาให้ความรู้เสริมในเรื่องการงานอาชีพ ที่เด็ก ๆ มีความสนใจ อภิญา เวชชัย (2544, หน้า 153-157) มักจะขาดการชี้แจง บทบาทหน้าที่ในงานที่โรงเรียนต้องการ และผู้ปกครองมีภาระด้านอาชีพ ที่ต้องทำงานจึงขาดความเอาใจใส่ต่อเด็ก โดยอ้างว่า ไม่ว่าจะหรือมีปัญหาในการสื่อสารกับครู ไม่เข้าใจข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน ซึ่งในการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอีกทางหนึ่ง อาจเป็นเพราะครูมีความกังวลว่าผู้ปกครองที่สมัครเป็นผู้ช่วย อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอน อรุณี หรดาล (2536, หน้า 72-75) ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ดันติผลาชีวะ (2544, หน้า 31) เมื่อโรงเรียนมีโครงการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองมาโรงเรียนมักมีปัญหาเรื่องไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเสมอ ผู้ปกครองมักไม่มาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานาของผู้ปกครอง เช่น การทำมาหากิน คิดว่าไม่ใช่ธุระ เป็นต้น

1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้แก่ลูก โดยการเน้นกิจกรรมที่บ้านและชุมชน ที่สนับสนุนทักษะการเรียนรู้ให้กับเด็กและช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในสถานศึกษา กิจกรรมที่ผู้ปกครองรับผิดชอบจัดให้เด็กเรียนรู้ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การไปห้องสมุดไปสวนสัตว์ ร่วมกิจกรรมกีฬา ต่าง ๆ เป็นต้น (Weiss, Margaret, & Elena, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับปรีชา นิพนธ์พิทยา (2543, หน้า 6 อ้างถึงใน ทศนา แสงวงศ์, 2549, หน้า 142) กล่าวว่า การมี

ส่วนร่วมของครอบครัวเป็นส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ผลการเรียนรู้ของเด็กจะมีคุณภาพอยู่ในระดับใด ขึ้นอยู่กับการร่วมมือของทุกฝ่ายบทบาทของผู้ปกครองไม่ได้จำกัดเฉพาะ การเลี้ยงดูอบรมบ่มนิสัยเท่านั้น แต่รวมถึงการให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ลูกของตนที่บ้าน และการเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย

1.5 ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับโรงเรียน ต้องได้รับการสนับสนุนโดยการใช้สื่อสารจากโรงเรียน ดังที่ ประดิษฐา จันทรไทย (2532, หน้า 10) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา คือ การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการสนับสนุนด้านความคิดเห็น ตัดสินใจ สละแรงงานและเวลาให้โรงเรียน ในการวางแผนการกำหนดนโยบายการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้าน และโรงเรียน การแก้ปัญหาพัฒนาสนับสนุนด้านการเงินและการประเมินผลการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับกุลา ตันดิผลาชีวะ (2544, หน้า 33) ได้ศึกษาการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน สามารถทำได้ โดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตำรา การวางมาตรฐานการทำงาน เป็นต้น เพราะทางผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการตัดสินใจทางการศึกษา

1.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2 เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนซึ่งทางโรงเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วม กับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์ และสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชน สนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และประเมินผล วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณีจ (2541, หน้า 21-29) ดังที่ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, หน้า 11) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จะทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมาย เพื่อทำให้เกิด สังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญาที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ตลอดเวลา

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีประสบการณ์ที่ดีทางด้านการศึกษาก็จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านการเลี้ยงดู หนุนดูแลแนะนำและร่วมกิจกรรมกับเด็กตามที่ครูมอบหมาย ให้เด็กมาทำที่บ้าน มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับครูในเรื่องของนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบ้านและโรงเรียน อาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง มีการให้การเรียนรู้แก่เด็กที่บ้าน มีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็ก ตรวจสอบว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาในชุมชน ในทางตรงกันข้าม ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาไม่สูง ความรู้ไม่ค่อยดี และขาดการเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการทำอาชีพ หารเลี้ยงครอบครัว มากกว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมองว่าการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนเป็นเรื่องของโรงเรียนและครูต้องรับผิดชอบเท่านั้น ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก จึงอบรมสั่งสอนตามสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติ กรทอง (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของวิราวรรณ มุลตรีภักดี (2548, หน้า 162) ได้ศึกษาการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษากับการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และวิวรรณ สารกิจปรีชา (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตของเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า กับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับบริการทางวิชาการด้านความรู้ในการพัฒนานักเรียน และความรู้ทั่วไป อยู่ในระดับมาก

ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา
 ศูนย์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา
 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ปกครองที่มี
 วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 ให้กับบุตรหลานมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับวุฒิการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า
 ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับบุตรหลาน
 ต่างกัน ทำให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูง
 จะมองเห็นความสำคัญในการร่วมกิจกรรมและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ซึ่งแตกต่าง
 กับผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะมองเห็นความสำคัญกับการทำมาหากิน ในอาชีพของตนเอง
 มากกว่า ส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
 ปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาศูนย์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
 เขต 2 รายงานการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของกรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า
 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครอง
 ที่มีระดับการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของสุภาพ สุวรรณศรีนนท์ (2549, หน้า 61) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของ
 ผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขต
 บางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน
 มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามอาชีพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
 เครือข่ายการศึกษาศูนย์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนก
 ตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า
 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเวลาว่างที่ไม่ตรงกัน บางอาชีพมีเวลาว่างมากพอ สามารถร่วมกิจกรรม
 กับทางโรงเรียนได้ มีโอกาสได้ให้ความรู้ที่บ้านกับบุตรหลาน มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของ
 ตนเอง ซึ่งแตกต่างกับอาชีพบางอาชีพที่มีช่วงเวลาจำกัด ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับ
 กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด หรือไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนได้

เท่าที่ควร เพราะเวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทให้กับการทำงาน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระบุของ เขต 2 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ โสภาน มัดลิ่ง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับกรองกาญจน์ เชิญชัยวิชิตกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ประจำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ สูงกว่าผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา สุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 จำแนกตามอาชีพ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเลี้ยงดูที่บ้าน และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู ของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างแตกต่างกับอาชีพค้าขาย และและอาชีพทำสวนแตกต่างกับอาชีพค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย น้อยกว่าอาชีพค้าขาย อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างต้องทำงานเป็นเวลาที่บังคับจึงทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานได้เท่าที่ควร ซึ่งต่างกับอาชีพค้าขายที่ผู้ปกครองยังสามารถยืดหยุ่นเวลาในการดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานของตนได้ เช่นเดียวกับ อาชีพทำสวนที่มีเวลายืดหยุ่น สามารถมีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลานได้พอสมควร ด้านการสื่อสารของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าอาชีพรับจ้าง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนมีเวลาว่างในช่วงเช้า-เย็น ซึ่งเป็นเวลาที่สามารรถรับ-ส่งบุตรหลานได้ด้วยตนเอง จึงมีโอกาสได้พบปะ พูดคุยกับครูประจำชั้นเกี่ยวกับเรื่องของตัวเอง ต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ที่ต้องทำงานเป็นเวลา มีช่วงเวลาดังนั้นจึงทำให้ไม่มีโอกาสได้พบปะสื่อสารกับครูประจำชั้นได้เท่าที่ควร ด้านการอาสาสมัคร ของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าอาชีพ

ทำสวน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีวันหยุดที่เฉพาะเจาะจง ในแต่ละสัปดาห์ จึงทำให้มีเวลาในการอาสาสมัครร่วมจัดหาสื่อวัสดุ ในการเรียนให้กับเด็กได้ ซึ่งต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนที่ไม่มีวันว่างเฉพาะเจาะจงจึงไม่สามารถมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในการอาสาสมัครได้ ด้านการเรียนรู้อันที่บ้านของผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนและผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าอาชีพทำสวน และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าอาชีพทำสวน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย มีเวลาในช่วงวันหยุด ในการมีส่วนร่วมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนอาจจะไม่มีวันหยุด หรือผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีอาชีพทำสวน ให้ความสำคัญกับอาชีพการทำงานมา ซึ่งรายได้มากกว่าการดูแลเอาใจบุตรหลานของตนเอง ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยมากกว่าอาชีพรับจ้าง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวนส่วนใหญ่บ้านและที่ทำงานอยู่ที่เดียวกันจึงทำให้คุ้นชินกับชุมชนเป็นอย่างมาก ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมกับชุมชนบ่อยครั้งกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง เพราะต้องทำงานห่างออกไปจากชุมชน โอกาสที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชนจึงน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพทำสวน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย ภูมาต (2547) พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพ รับราชการและอาชีพรับจ้าง มีความต้องการในการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความ ต้องการในการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546, หน้า 76) ได้ทำการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

1. ควรมีการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ร่วมเป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ถนัด มีกิจกรรมร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ในโรงเรียนครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ของเด็กตามหน่วยการเรียนรู้

2. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดแสดงผลงานของเด็กในบ้านและแสดงความชื่นชมให้คุ้มค่ากับความคิดของเด็กเพื่อเป็นการเสริมแรงให้เด็ก ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมการเสนอแนะกิจกรรมหนังสือ สื่อ เพื่อการจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง

3. ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เมื่อมีการประชุมครูที่โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองหรือตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนได้ร่วมประชุมกับโรงเรียนให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้กฎระเบียบ วัสดุทัศน ทัศนกิจ ของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาความต้องการของครู ผู้บริหารในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของชุมชน ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกร หรือกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ

บรรณานุกรม

- กมลชัย คีรีศรี. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์. เพชรบุรี:
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก
3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติ กรทอง. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). *บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2542-2550)*. กรุงเทพฯ:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศที่ผู้ปกครอง
เด็กอนุบาลต้องการ. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 2(1), 64-74.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน: 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*,
5(4), 30-37.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส.
- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2547). การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เครือวัลย์ ยาวिलाส. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดแพร่. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จรรยาภรณ์ ทิวี. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน วัดสุคันธศีลาราม (หอมศีลวิทยาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จงกล เกษตุ้ม. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายายกับผู้ปกครองรุ่นปัจจุบัน ในตำบลสวาทะถิ อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถาวร พวงมณี. (2547). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทอดศักดิ์ จันเสวี. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลเจดจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. (2542). จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธนาชัย ภู่มাত্র. (2547). ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีราพร กุลนันทน์. (2542). การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. นครสวรรค์: สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.

- นภเนตร ชรรณบวร. (2549). *หลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในประมวลสาระชุดวิชาการจัด
ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 3*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นวลศรี งามทรัพย์. (2552). *ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
กรณีศึกษา: โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมอญ จังหัดนครปฐม.
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- นิตยา คชภักดี. (2543). *ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 5 ปี*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล
เอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). *รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์*. มหาสารคาม: โครงการสถาบันวิจัย
และพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- เบญจา แสงมะลิ. (2545). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ประดิษฐา จันทรไทย. (2532). *การศึกษาการปฏิบัติงานของสมาคมผู้ปกครองและครู ในกรุงเทพ
มหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ประพันธ์ เดชสวัสดิ์. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในการบริหารงาน
โรงเรียนบ้านสถาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2542). *เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1072307 การเตรียมความพร้อม
เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแล
เด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 82)*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

- มณีนรัตน์ วงศ์หงส์. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). พฤติกรรมวัยเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 20). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไมตรี บณปาก. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542 ข). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิบัติการศึกษไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วรารักษ์ รักวิชัย. (2540). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแถมมี.
- วัชรารักษ์ พยัคฆ์เมธี. (2546). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรารักษ์ ตระกูลสฤณี. (2543). จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรรณ บัญนวน. (2541). พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัย 2-5 ปี ในชุมชนแออัดเทศบาลนคร จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วารี กติกา. (2540). การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษาในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2544). การวิจัยทางการศึกษปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา มีชัย. (2553). สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิราวรรณ มูลตรีภักดี. (2548). *การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชนในจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณี. (2541). *บทบาทของชุมชนกับการศึกษา*. ใน รายงานการศึกษาวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย วีระศิลป์. (2550). *การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านบางแสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาคร คุณชื่น. (2543). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายวริน จินวิไล. (2541). *การศึกษามหาบัณฑิต บทบาทของบิดา บทบาทของมารดาในฐานะตัวทำนวยพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2550). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). *การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการรูปการศึกษา (สปศ) องค์กรมหาชนเฉพาะกิจ.

- สิรินทิพย์ เกสร. (2545). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2544). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุชา จันทร์เอม. (2542). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติพิทย์ วิเชียรวัฒนชัย. (2554). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝัง และพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุพรรณิ วรรณเพ็ชร. (2551). *การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. (2549). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3*. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว.*, 1, 105-111.
- สุภาวินี ลายบัว. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุนทรียา คำหาญสุนทร. (2547). *การศึกษาความสนใจของเด็กวัยเตาะแตะตามการรับรู้ของผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภา มัดลิ่ง. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์สังกัด กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- อภิญา เวชชัย. (2544). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อมรชัย ตันติเมธ. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรุณี หรดา. (2536). *ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: พับลิคิสิส เนสพรีนซ์.
- อัญมณี บุญเชื้อ. (2551). *รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์. (2545). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม.
- Bruner, J. (1983). *Child's talk*. New York: W.W. Norton.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Epstein, J. L. (1983). *Effects on parents of teacher practices of parent involvement: In report no. 346*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University, Center for Social Organization of Schools.
- Hurlock, E. B. (1978). *Child development*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. A. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Piaget, J. (1963) *The origins of intelligence in children*. New York: W.W. Norton.
- Piaget, J. (1986). *The construction of reality in the child*. New York: Ballantine Books.
- Piaget, S. (1962). *The language and thoughts of the child*. Trans. M. Gabain. Cleveland, OH: Meridian.
- Skinner, B. F. (1957). *Verbal behavior*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- UNESCO. (1979). Terminology of adult education/ terminologie. In *De la education de adultes/ terminologie de i' education des adults*. Paris: Ibedata.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.184

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวศศิวิมล ป็องวัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58950138 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษา ศูนย์ภู่อสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพจน์ รังงาม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.185

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

18 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย นางสาวศศิวิมล ป็องวัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58950138 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.184

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

20 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวศศิวิมล ป็องวัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58950138 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายการศึกษา
สุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มุ่งเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2
ในการตอบแบบสอบถามกรุณาตอบแบบสอบถามโดยพิจารณาด้วยความจริงทั้งสองตอน
เพื่อจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์อันจะทำให้การวิจัยมีประโยชน์มากที่สุด
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวม ข้อมูลที่ท่านตอบจะเก็บไว้เป็นความลับ
และจะไม่มีผลต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใดจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยหวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวศศิวิมล ป້องวัน

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี

2. อาชีพ

- อาชีพทำสวน
- อาชีพรับจ้าง
- อาชีพค้าขาย
- อาชีพอื่น ๆ

ตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ 6 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยงดูเด็ก ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร
ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

2. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อให้ละเอียดและพิจารณาเพื่อตัดสินใจโดยทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ซึ่งตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด โดยผู้วิจัย
ได้กำหนดค่าของการปฏิบัติไว้ 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตัวอย่าง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
0	ด้านการสื่อสาร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับครู			✓		

ความหมาย: ท่านมีความเห็นว่าด้านการสื่อสาร การร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับ
ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	1. ด้านการเลี้ยงดูเด็ก					
1.	ท่านฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน					
2.	ท่านจัดหาอาหารให้เด็กขณะที่อยู่บ้าน ตลอดจนปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร					
3.	ท่านจัดสภาพบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก					
4.	ท่านดูแลแนะนำและร่วมกิจกรรมกับเด็กตามที่ครูมอบหมายให้เด็กมาทำที่บ้าน					
5.	ท่านส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ฟังหรือจัดหนังสือให้เด็กอ่าน					
6.	ท่านส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้แก่เด็ก เช่น การทำงานบ้านง่าย ๆ					
7.	ท่านสอนให้เด็กรู้จักการอดทนรอคอย รู้จักการแพ้/ ชนะ และการให้อภัยผู้อื่น					
8.	ท่านพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์					
	2. ด้านการสื่อสาร					
9.	ท่านพบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก					
10.	ท่านมีการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน					
11.	ท่านเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญ					
12.	ท่านเข้ารับการอบรมในเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เช่น การเล่นเกมของเด็ก การเรียนรู้ของเด็ก					
13.	ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียน					
14.	ท่านร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครอง					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	3. ด้านอาสาสมัคร					
15.	ท่านจัดหาสื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ของเด็กตามหน่วยการเรียนรู้					
16.	ท่านจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
17.	ท่านเป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ถนัด					
18.	ท่านร่วมพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ในโรงเรียน					
19.	ท่านร่วมกับครูในการพาเด็กไปทัศนศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก					
20.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง					
21.	ท่านจัดนิทรรศการหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก					
	4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน					
22.	ท่านมีส่วนร่วมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้กับเด็ก ตรวจสอบว่าทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง					
23.	ท่านอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่นเกมเพื่อสนับสนุนตามหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก					
24.	ท่านจัดแสดงผลงานของเด็กในบ้านและแสดงความชื่นชมให้คู่มีค่ากับความคิดของเด็ก					
25.	ท่านเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน					
26.	ท่านได้รับการเสนอแนะ กิจกรรมหนังสือ สื่อ เพื่อการจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน					
27.	ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	5. ด้านการตัดสินใจ					
28.	ท่านรับรู้กฎระเบียบ วิทยาลัยฯ พันธกิจ ของโรงเรียน					
29.	ท่านเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนเรียนรู้ของเด็ก					
30.	ท่านร่วมประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก					
31.	ท่านประเมินเพิ่มสะสมผลงานของเด็กตามสภาพจริงร่วมกับครูผู้สอน					
32.	ท่านร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ					
33.	ท่านมีการเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน					
	6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน					
34.	ท่านพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน พาไปทำบุญที่วัด					
35.	ท่านพาเด็กไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุดชุมชน สวนสาธารณะ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการต่าง ๆ					
36.	ท่านสร้างจิตอาสาให้เด็กช่วยเหลือชุมชนหรือร่วมโครงการการกุศล					
37.	ท่านใช้สื่อบริการต่างๆที่มีในชุมชนเพื่อประโยชน์ของเด็ก					
38.	ท่านอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น					
39.	สนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้					

ขอขอบคุณท่านที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อกำหนดกับวัตถุประสงค์ (IOC)
ของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 19 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
ของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	1.00	21	1.00
2	1.00	22	1.00
3	1.00	23	1.00
4	1.00	24	1.00
5	1.00	25	1.00
6	1.00	26	1.00
7	1.00	27	1.00
8	1.00	28	1.00
9	1.00	29	1.00
10	1.00	30	1.00
11	1.00	31	1.00
12	1.00	32	1.00
13	1.00	33	1.00
14	1.00	34	1.00
15	1.00	35	1.00
16	1.00	36	1.00
17	1.00	37	1.00
18	1.00	38	1.00
19	1.00	39	1.00
20	1.00		

หมายเหตุ ผลรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 1.00

ภาคผนวก ง

การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายการศึกษาสุนทรภู์ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.75	21	.69
2	.45	22	.56
3	.71	23	.80
4	.70	24	.72
5	.45	25	.89
6	.52	26	.81
7	.80	27	.55
8	.86	28	.81
9	.77	29	.71
10	.86	30	.68
11	.81	31	.54
12	.36	32	.69
13	.86	33	.84
14	.55	34	.56
15	.36	35	.39
16	.74	36	.36
17	.69	37	.86
18	.80	38	.91
19	.83	39	.46
20	.79		

หมายเหตุ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .36-.91
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .90

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศศิวิมล ป้องวัน
วัน เดือน ปีเกิด	9 มิถุนายน พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบุญนาค 11 หมู่ 3 ตำบลชากโดน อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2556	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนวัดวังหว้า ตำบลวังหว้า อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนวัดบุญนาค ตำบลชากโดน อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา